

บทที่ 9

การทำนาย และสังเคราะห์รูปแบบองค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะ ประเภทภารกิจพื้นฐานของประเทศไทย

จากผลของการพิสูจน์สมมติฐานเบื้องต้นในบทที่ผ่านมา ได้แสดงให้เห็นว่าสภาพสังคมด้านที่เกี่ยวข้องกับการกิจพื้นฐาน และปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริงในอนาคตนั้น มีความแตกต่างจากสภาพการณ์ปัจจุบัน และสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาที่กำหนดไว้ในแผนต่างๆ ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่า ลักษณะภารกิจและรูปแบบองค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของไทยในอนาคตก็น่าจะมีความแตกต่างไปจากปัจจุบันเช่นกัน

ดังนั้นในบทนี้ผู้วิจัยจึงได้นำผลการค้นพบในเบื้องต้นมาดำเนินการวิเคราะห์ ทำนายลักษณะบริการสาธารณะและรูปแบบองค์กรจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของไทยให้มีความสอดคล้อง หรือตอบสนองกับสภาพสังคมและอิทธิพลของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่การสร้างข้อสรุปในการพิสูจน์สมมติฐานชั่วคราวที่กำหนดไว้

1. ทิศทางอิทธิพลของสภาพสังคม และปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริง

ในการเข้าสู่การทำนายภารกิจและรูปแบบองค์กรนั้นจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ข้อค้นพบซ้ำอีกครั้งหนึ่งก่อนเพื่อให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจนเพียงพอที่จะใช้ทำนายได้อย่างสมเหตุสมผล ดังนั้นในส่วนนี้ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์และกำหนดทิศทางและลักษณะอิทธิพลของสภาพสังคมและสภาพปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริงเพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่ทั้งสองมีต่อกัน

ผู้วิจัยจะได้สรุปลักษณะของอิทธิพลและทิศทางโดยแยกแยะเป็นอิทธิพลในเชิงบวก (+) และอิทธิพลในเชิงลบ (-) โดยจะพิจารณาจากสภาพสังคมหรือปัจจัยสำคัญดังกล่าวว่ามีลักษณะที่เหมาะสม และเกื้อกูล หรือมีลักษณะที่เป็นปัญหา และอุปสรรค ต่อสภาวะปกติทั่วไป

สำหรับผลการวิเคราะห์ทิศทางและอิทธิพลของสภาพสังคมด้านที่เกี่ยวข้องกับการกิจพื้นฐานของรัฐที่น่าจะเป็นจริง (จาก บทที่ 8 หัวข้อที่ 1 หน้า 186-196) สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 9.1

ตารางที่ 9.1 แสดงทิศทางและอิทธิพลของสภาพสังคมด้านที่เกี่ยวข้องกับการกิจพื้นฐานของรัฐ
ที่น่าจะเป็นจริง

สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง	ทิศทางและอิทธิพล
1. ความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไยภายนอก	
1.1 ความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ	(+) มีศักยภาพในการป้องกันประเทศ (+) ไม่น่าจะมีการรุกรานจากชาติอื่น
1.2 การถูกล่วงละเมิดอธิปไตยและการคุกคาม	(+) มีการสร้างความร่วมมือและความเข้าใจในภูมิภาค (-) มีการคุกคามทางเศรษฐกิจจากภายนอกภูมิภาค
1.3 ความสงบเรียบร้อยตามพื้นที่แนวชายแดน	(+) มีการประสานและจัดระเบียบตามแนวชายแดน (-) ยังคงมีการลักลอบกระทำผิดตามแนวชายแดนอยู่
2. ความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไยภายใน	
2.1 ความเป็นปึกแผ่น แน่นแฟ้นของคนในชาติ	(+) มีการปลูกจิตสำนึกและความร่วมมือในสังคม (-) มีการแบ่งแยกเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกัน (-) มีความแปลกแยก แยกต่าง หลากหลายในสังคม
2.2 ปัญหาการก่อการร้าย	(-) โยงคู่ปัญหาอาชญากรรม ผลประโยชน์ และศาสนา (-) โยงคู่องค์กรอาชญากรรมและก่อการร้ายข้ามชาติ
2.3 การเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อย	(-) มีปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนและการเลือกปฏิบัติ (-) ยังคงมีความพยายามในการลักลอบเข้าเมือง (-) ประเทศไทยอาจเป็นทางผ่านของการค้ามนุษย์
2.4 การแพร่ระบาดของยาเสพติด	(-) ยาเสพติดยังคงทะลักเข้ามาตามแนวชายแดน (-) มีความซับซ้อนในการแพร่กระจายมากขึ้น
3. ความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม	
3.1 ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประชาชนในสังคม	(+) ประชาชนเพิ่งเริ่มมีจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกัน (-) กลไกในการรักษาระเบียบยังไม่ครอบคลุม (-) การบังคับใช้กฎหมายยังคงไม่เป็นธรรม
3.2 การเคลื่อนไหวและการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มคน	(+) ประชาชนเริ่มสนใจปกป้องสิทธิ และกล้าท้าทาย (-) การเคลื่อนไหวมาจากปัญหาความไม่เสมอภาค

สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง	ทิศทางและอิทธิพล
3.3 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สวัสดิภาพของประชาชนในสังคม	(+) สดส่วนคดี และการกระทำผิดลดลง (-) การกระทำผิดจะมีความซับซ้อน และรุนแรงขึ้น (-) กระบวนการยุติธรรมยังขาดเอกภาพ (-) กลไกพิทักษ์สวัสดิภาพยังความสามารถ
4. ภาวะสิทธิเสรีภาพ และความเป็นธรรมภายในสังคม	
4.1 สิทธิและเสรีภาพของประชาชน	(+) ประชาชนเริ่มตระหนักในสิทธิและหน้าที่ (+) มีกฎหมายที่เป็นหลักประกันความเป็นธรรม (+) มีกลไกคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชนเกิดขึ้น
4.2 การกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย การละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่เกิดขึ้นภายในสังคม	(-) การกระทำที่ขัดต่อกฎหมายยังปรากฏให้เห็นอยู่ (-) มักมีการละเมิดเหยื่อที่เป็นผู้อ่อนแอด้วยโอกาส (-) การกระทำผิดมีความซับซ้อน และข้ามพรมแดน
4.3 ความเสมอภาค ความเป็นธรรมและความยุติธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชน	(-) ยังเหลือมด้า กลุ่มผู้ด้อยโอกาสยังเป็นผู้เสียเปรียบ (-) ผู้เสียหายเหยื่อ พยาน ยังไม่ได้รับการคุ้มครอง (-) ผู้มีอำนาจและทรัพยากรยังคงมีบทบาทได้เปรียบ
5. บทบาทของรัฐในด้านการต่างประเทศ	
5.1 ความสัมพันธ์และบทบาทประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	(+) มีการเสริมสร้างความร่วมมือ และพึ่งพากัน (+) ไทยกำลังพัฒนาเป็นประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (-) มีปัญหาด้านพื้นที่รอยต่อและการแบ่งทรัพยากร (-) ยังคงมีความหวาดระแวงต่อกันบ้าง
5.2 ความสัมพันธ์และบทบาทประเทศไทยในระดับภูมิภาค	(+) ไทยเป็นตัวกลางในการสร้างสันติภาพในภูมิภาค (+) อาจมีบทบาทเป็นผู้นำภูมิภาค มีอำนาจต่อรอง
5.3 ความสัมพันธ์และบทบาทประเทศไทยในเวทีโลกและการเข้าร่วมองค์การระหว่างประเทศ	(+) มีความเข้มแข็งและเอกภาพในความสัมพันธ์ (+) ร่วมมือและสนับสนุนสหประชาชาติด้วยดี (-) มีความสัมพันธ์ไม่เื่องกับประเทศมหาอำนาจ
5.4 สิทธิและความเป็นธรรมของคนไทยในต่างประเทศ	(+) ผลประโยชน์ของประเทศได้รับการคุ้มครอง (+) มีระบบเอกอัครราชทูตแบบบูรณาการ

สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง	ทิศทางและอิทธิพล
6. ภาวะเศรษฐกิจการคลังของประเทศ	
6.1 สถานะทางการเงิน การคลัง	(+) สถานภาพทางการเงินมีความเข้มแข็ง (+) สถานการณ์คลังมั่นคง มีการรักษาวินัยการคลัง (-) ขาดศักยภาพในการระดมและกระจายทุน (-) มีปัญหาการออมและการกระจายอำนาจการคลัง
6.2 การจัดทำงบประมาณ และระบบงบประมาณ	(+) มีการจัดทำงบประมาณแบบสมดุล (+) มีระบบงบประมาณที่เน้นผลงานและผลลัพธ์
6.3 การเป็นหนี้ของประเทศ ทรัพย์สินของรัฐ และการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ	(+) มีการลด ควบคุม และบริหารหนี้สาธารณะ (+) มีการจัดลำดับการลงทุนภาครัฐเพื่อความคุ้มค่า (+) มีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
7. การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาค และท้องถิ่น	
7.1 การเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปได้ของเมืองหลวง	(+) มีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และจัดระเบียบเมือง (+) มีการจัดการชีวนามัยและการใช้ประโยชน์พื้นที่ (+) อาจลดความแออัดโดยเชื่อมโยงไปสู่เมืองบริวาร
7.2 การเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปได้ของจังหวัดที่เป็นเมือง	(-) พื้นที่เศรษฐกิจจะกระจุกตัวเป็นหย่อมๆ (-) ยังขาดการวางระบบผังเมืองรองรับการเติบโต (-) อาจมีปัญหาด้านชีวนามัยและการใช้พื้นที่
7.3 การเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปได้ของท้องถิ่นและชนบท	(+) พื้นที่ห่างไกลจะรักษาสภาพแวดล้อมและเอกลักษณ์ (-) พื้นที่ใกล้เมืองจะพัฒนาเชิงวัตถุ แต่ขาดการวางแผน (-) ขาดการประสานเชื่อมโยงการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
8. ความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐ	
8.1 อำนาจหน้าที่ของกลไกบริหารจัดการในส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น	(+) มีการบริหารในเชิงบูรณาการ และเน้นกระบวนการ (+) ส่วนภูมิภาคมีบทบาทหน้าที่เพิ่มขึ้น (+) ส่วนท้องถิ่นมีอำนาจเพิ่มขึ้นตามกฎหมาย (-) ส่วนกลางยังคงดึงอำนาจและรักษาบทบาทสำคัญไว้ (-) ส่วนภูมิภาคยังมีอำนาจจำกัด (-) ส่วนท้องถิ่นบางแห่งจะมีอิทธิพลเหนือส่วนภูมิภาค

สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง	ทิศทางและอิทธิพล
8.2 คุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐ	(+) มีการยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี (+) มีการตรวจสอบจากทั้งภายในและภายนอกภาครัฐ (-) การทุจริตยังคงมีอยู่ในโครงสร้างส่วนบนที่มีอำนาจ
8.3 ปัญหาสำคัญของชาติที่รัฐต้องมิพบเทาในการแก้ไข	ปัญหาด้านที่เกี่ยวข้องกับการคลังกำดับรอง (-) ปัญหาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ (-) ปัญหากระดุนและสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ปัญหาด้านที่เกี่ยวข้องกับการกิจพื้นฐานของรัฐ (-) ปัญหาการเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดี (-) ปัญหาการพิทักษ์สิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรม (-) ปัญหาการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย (-) ปัญหายาเสพติด ความขัดแย้ง การแบ่งปันทรัพยากร

สำหรับผลการวิเคราะห์ทิศทางและอิทธิพลของปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบริการสาธารณะประเภทการกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริง (จาก บทที่ 8 หัวข้อที่ 3 หน้า 200-214) สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 9.2

ตารางที่ 9.2 แสดงทิศทางและอิทธิพลของปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทการกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริง

ปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริง	ทิศทาง และอิทธิพล
1. ปัจจัยด้านความต้องการของสังคมไทย	
1.1 ความเป็นประชาธิปไตยในสังคมไทย	(+) ดันตัวในการมีส่วนร่วม ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ (+) วิธีประชาธิปไตยเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน (-) อาจมีการผูกขาดอำนาจทางการเมืองจากพรรคเดียว
1.2 ผลประโยชน์ของชาติ	(-) การฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มั่นคงตั้งแต่ระดับรากหญ้า (+) การสร้างคุณภาพและความสงบเรียบร้อยในสังคม
1.3 ค่านิยมของประชาชนในรัฐ	(+) การเห็นคุณค่าการมีส่วนร่วม เพื่อการพึ่งตนเอง (+) การยึดหลักเหตุผล ความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ (+) การคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน (+) การแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี (-) บางส่วนยึดถืออำนาจนิยม และวัตถุนิยม

ปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริง	ทิศทาง และอิทธิพล
1.4 กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อรัฐ	(-) ทุนนิยมและวัฒนธรรมต่างชาติมีกระแสที่รุนแรง (-) มีความขัดแย้งด้านความคิดและการจัดสรรทรัพยากร (-) อาชญากรรมและการกระทำผิดขยายตัวข้ามพรมแดน
1.5 วิสัยทัศน์ประเทศไทย	(+) ประเทศไทยเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ (+) เป็นที่ยอมรับจากเวทีโลก เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ (+) กลไกรัฐมีประสิทธิภาพ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (+) ยึดหลักบริหารจัดการที่ดีและผลประโยชน์ประชาชน (+) สังคมไทยเข้มแข็ง มีคุณภาพ มีความเท่าเทียมกัน (+) มีความเอื้ออาทร สมานฉันท์ ยอมรับความเป็นสากล (+) ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดี (+) ยึดหลักความพอเพียง คุณธรรม และเรียนรู้ร่วมกัน
1.6 ความปรารถนาของประชาชนในชาติ	(-) ต้องการความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิต กินดีอยู่ดี (-) พ้นจากความยากจน เศรษฐกิจเติบโต มีเสถียรภาพ (+) ต้องการความเท่าเทียมกันในสิทธิ เสรีภาพ (+) สังคมมีความยุติธรรม สงบเรียบร้อย และปลอดภัย (+) กลไกรัฐมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ยึดหลักนิติธรรม
2. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพ	
2.1 การลดต้นทุน และการใช้ต้นทุนของรัฐอย่างคุ้มค่า	(+) กลไกลดความซ้ำซ้อน มีต้นทุนลดลง มีความคุ้มค่า (+) มีระบบงบประมาณบูรณาการ ที่เน้นผลลัพธ์
2.2 ความสามารถของระบบบริหารและกลไกของรัฐ	(+) การดำเนินภารกิจจะเน้นความเป็นกระบวนการที่ยั่งยืน (+) มีการยกระดับความสามารถและมาตรฐานของระบบ (+) ยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี และมีส่วนร่วม
2.3 การคำนึงถึงวิธีการทำงานที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอน สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง	(+) มีการนำวิธีคิดและวิธีการจัดการแบบเอกชนมาใช้ (+) เน้นการลดขั้นตอน และการใช้เทคโนโลยี (+) มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ (+) มีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นประชาชน (-) กฎระเบียบยังเป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริง	ทิศทาง และอิทธิพล
2.4 การวัดผลงานที่คุ้มค่าตามเป้าหมายและเสร็จตามกำหนดเวลา	(+) มีการทำข้อตกลงในการจัดทำบริการสาธารณะ (+) เวลาจะเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการดำเนินงาน (+) ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงาน
2.5 การเน้นผลงานที่มีคุณภาพและสัมฤทธิ์ผล	(+) มีการพัฒนาคุณภาพการให้บริการและใช้วัดผลงาน (+) ขั้นตอนและเวลาในการให้บริการจะลดน้อยลง (+) มีการกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่วัดผลได้ทุกระดับ
2.6 การเอาใจใส่ต่อความพึงพอใจและการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน	(+) มีระบบรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน (+) ความสามารถของรัฐจะสะท้อนจากความพึงพอใจ (+) ความพึงพอใจจะใช้เป็นเงื่อนไขในการกำหนดภารกิจ
2.7 การลดการผูกขาด และการเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของรัฐ	(+) รัฐมีบทบาทกำกับดูแล ส่งเสริม อำนวยความสะดวก (+) ลดภารกิจที่ไม่ใช่ภารกิจหลักของส่วนราชการลง (+) แปรรูปรัฐวิสาหกิจ และเพิ่มบทบาทภาคเอกชน
3. ปัจจัยด้านการกระจายอำนาจ	
3.1 การกระจายอำนาจการบริหารสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	(+) การกระจายอำนาจเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (+) ท้องถิ่นดูแลภารกิจด้านคุณภาพชีวิตและสังคม (-) ด้านภารกิจพื้นฐานนั้นท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมพอ
3.2 การมอบอำนาจการบริหารจากส่วนกลางสู่ราชการส่วนภูมิภาค	(+) มอบอำนาจโดยการบริหารแบบบูรณาการการพัฒนา (+) ภูมิภาคศูนย์รวมภารกิจในการบริหารกลยุทธ์ในพื้นที่ (-) ภูมิภาคมีบทบาทเพิ่มขึ้น แต่อำนาจยังคงมีจำกัด
3.3 การพัฒนาจังหวัดหรือพื้นที่ที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ	(+) อาจมีการจัดตั้งองค์กรพิเศษเพื่อพัฒนาพื้นที่ (+) มีการนำระบบบริหารแบบบูรณาการพัฒนามาใช้ (+) อาจมีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นพิเศษโดยตรง
3.4 การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก	(-) น่าจะมีการรวมท้องถิ่นที่ขาดความพร้อมเข้าด้วยกัน (-) ลดความหลากหลายของรูปแบบองค์กรท้องถิ่นลง (-) ปรับบทบาทท้องถิ่นขนาดใหญ่เพื่อลดความซ้ำซ้อน (-) ควรมีการแบ่งเขตปกครองโดยคำนึงถึงความพร้อม

ปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริง	ทิศทาง และอิทธิพล
3.5 ความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ของ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และ ท้องถิ่น	(+) เริ่มมีการเคลื่อนย้ายศูนย์อำนาจสู่ภาค หรือภูมิภาค (+) ส่วนกลางและภูมิภาคยังคงค้ำเนินการกิจพื้นฐาน (+) ส่วนกลางมุ่งเน้นภารกิจเชิงยุทธศาสตร์และสนับสนุน (+) ภูมิภาค และท้องถิ่นจะเป็นหน่วยเชิงปฏิบัติการ (+) ท้องถิ่นมีหน้าที่สร้างความเข้มแข็งและคุณภาพชีวิต (+) อาจมีการสร้างระบบความร่วมมือในแบบสหการ
3.6 ระดับความเป็นอิสระของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	(+) ความเป็นอิสระเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (+) มีการกำกับดูแลเชิงนโยบายรวมจากส่วนกลาง
3.7 ศักยภาพในการบริหารจัดการ บริการสาธารณะของท้องถิ่น	(+) ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บรายได้ได้สูงขึ้น (+) ท้องถิ่นมีความรู้ เทคนิค กำลังคนและการจัดการดีขึ้น (-) มีปัญหาด้านการแบ่งเขตปกครอง (-) มีปัญหาด้านโครงสร้างที่ไม่เหมาะสม
3.8 ความสามารถในการ ตอบสนองความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่น	(+) มีความสามารถในการวางแผนและจัดทำงบประมาณ (+) มีความสามารถในการเรียนรู้ประชาชน (+) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
4. ปัจจัยด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	
4.1 ระดับการเติบโตขึ้นของภาค ประชาชน	(+) ประชาชนมีความรู้และเริ่มตระหนักในสิทธิหน้าที่ (+) มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม องค์กร เครือข่ายตามชุมชน (+) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของรัฐ
4.2 หลากหลายการรวมตัวเป็น กลุ่มหรือองค์กรภาคประชาชน	(+) กลุ่มรวมตัวขึ้นตามพื้นที่ ผลประโยชน์ และปัญหา (-) มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน
4.3 ระดับความเข้มแข็ง และการ เชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่มและ องค์กรประชาชน	(+) การรวมกลุ่มมีความเข้มแข็งมากขึ้น (+) มีการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มที่คล้ายคลึงกัน (-) กลุ่มที่จัดตั้งขึ้นจากอิทธิพลอาจนำไปสู่ความขัดแย้ง
4.4 จุดเน้นของบทบาท กิจกรรม และการเคลื่อนไหวของภาค ประชาชน	(+) มุ่งเน้นการรักษาประโยชน์สมาชิกและชุมชน (+) การสะท้อนความต้องการและปกป้องสิทธิเสรีภาพ (+) เผื่อระวังปัญหา และตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ

ปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริง	ทิศทาง และอิทธิพล
4.5 ระดับความสำนึกสาธารณะ หรือ ความตระหนักถึงส่วนรวมของภาคประชาชน	(-) การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นอย่างมีเงื่อนไขและจำกัด (-) ยังคงมีความเห็นแก่ตัว ให้ความสำคัญเรื่องของตนเอง
4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐปัจเจกบุคคล และกลุ่มองค์กรประชาชน	(+) ประชาชนเรียนรู้สิทธิ หน้าที่ การมีส่วนร่วมจากกลุ่ม (+) กลุ่มส่งผ่านความต้องการของประชาชนไปยังภาครัฐ (+) รัฐเคารพในความคิดเห็นประชาชน (-) รัฐอาจยังคงหวาดระแวงกลุ่มผลประโยชน์อยู่บ้าง
5. ปัจจัยด้านกฎหมาย	
5.1 ความชัดเจน ความแน่นอน และสมเหตุสมผลของกฎหมาย	(+) มีการวิจัยเพื่อการพัฒนากฎหมายและระบบกฎหมาย (+) กฎหมายใหม่มีความชัดเจน รัดกุมมากขึ้น (+) ลดการใช้ดุลยพินิจในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ลง
5.2 ความชอบธรรมในเนื้อหาและกระบวนการตรากฎหมาย	(+) ประชาชนเริ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมาย (+) กระบวนการร่างกฎหมายมีความรวดเร็ว ทันสมัยขึ้น (+) มีกลไกถ่วงดุลและตรวจสอบกฎหมายอีกชั้นหนึ่ง (+) มีการยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่ไม่จำเป็น
5.3 ความสามารถในการบังคับใช้ และการปฏิบัติตามกฎหมายของกลไกของรัฐ	(+) มีการพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายแก่บุคลากรภาครัฐ (+) ปรับทัศนคติผู้ปฏิบัติให้โปร่งใส คำนึงถึงส่วนรวม (+) มีการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับการปฏิบัติ (+) บังคับใช้กฎหมายเข้มงวด แต่ไม่รอนสิทธิเสรีภาพ (-) การใช้กฎหมายยังขาดความเป็นกลาง และเป็นอิสระ (-) ขาดการเชื่อมโยงในการใช้กฎหมายในกลุ่มเดียวกัน
5.4 ระดับความเป็นธรรมที่ประชาชนจะได้รับจากกฎหมาย และการคุ้มครองของกฎหมาย	(+) กฎหมายได้รับการปรับปรุงให้คุ้มครองผู้ด้อยโอกาส (+) มีการสร้างความเสมอภาคในสิทธิและการมีส่วนร่วม (+) มีการคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (+) มีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

ปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริง	ทิศทาง และอิทธิพล
5.5 การแบ่งแยกโครงสร้าง หน้าที่ และอำนาจขององค์กรที่บังคับใช้กฎหมาย และการคานอำนาจ	(+) มีการแบ่งแยกกลไกในการใช้กฎหมายซับซ้อนขึ้น (+) มีการเปิดโอกาสให้ประชาสังคมร่วมในกิจการของรัฐ (+) มีการถ่วงดุล คัดค้าน และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (-) ระดับชุมชน ท้องถิ่นน่าจะยังถูกกีดกันไม่ให้ใช้อำนาจ
5.6 การตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร และการควบคุมการใช้อำนาจทางปกครอง	(+) มีการตรวจสอบ ควบคุมจากภายในภาครัฐ (+) มีการตรวจสอบ ควบคุมจากองค์กรอิสระ (+) มีการตรวจสอบ ควบคุมจากประชาชนและสื่อ (-) มีอำนาจฝ่ายบริหารแทรกแซงการตรวจสอบ ควบคุม (-) ใช้อำนาจ ผลประโยชน์เพื่อปิดบังซ่อนเร้นข้อเท็จจริง

จากผลการวิเคราะห์ทิศทางและอิทธิพลของสภาพสังคม และปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริงข้างต้น ผู้วิจัยจะได้นำไปสู่การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่มีต่อกันต่อไป

2. การเชื่อมโยง และอธิบายความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างสภาพสังคมและปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริง และการทดสอบสมมติฐานชั่วคราวที่ 1

เมื่อได้ผลการวิเคราะห์ทิศทางและอิทธิพลของสภาพสังคมและปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริงแล้ว ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงความเกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างกันในเชิงเหตุผล โดยกำหนดเป็นสมมติฐานชั่วคราวที่ 1 ดังนี้

สมมติฐานชั่วคราวที่ 1 สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง มีความสัมพันธ์ และเป็นตัวกำหนดน้ำหนักความเข้มข้นของปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบริการสาธารณะตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง

จากการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ในเชิงอิทธิพลในแต่ละประเด็นของสภาพสังคมและปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริงแล้ว พบว่าความสัมพันธ์ของทั้งสองตัวแปรน่าจะเป็นไปดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพสังคมและปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริง

สภาพสังคม	ปัจจัยสำคัญที่				
	1	2	3	4	5
1. ความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไวกายนอกรัฐ	✓	-	-	-	-
2. ความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไวกายในรัฐ	✓	-	-	-	✓
3. ความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม	✓	-	-	✓	✓
4. ภาวะสิทธิเสรีภาพ และความเป็นธรรมภายในสังคม	✓	-	✓	✓	✓
5. บทบาทของรัฐในด้านการต่างประเทศ	✓	-	-	-	-
6. ภาวะเศรษฐกิจการคลังของประเทศ	✓	✓	✓	-	-
7. การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาคและท้องถิ่น	✓	-	✓	✓	-
8. ความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐ	✓	✓	✓	✓	✓
สรุปจำนวนความสัมพันธ์	8	2	4	4	4

จากตารางข้างต้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสร้างความเชื่อมโยงให้เห็นถึงรูปแบบความสัมพันธ์และลักษณะของอิทธิพลระหว่างสภาพสังคมและปัจจัยสำคัญในรายละเอียดแยกตามประเด็น พบว่าปัจจัยสำคัญทั้ง 5 ประการน่าจะได้รับอิทธิพลจากสภาพสังคมแตกต่างกันไปตามความสอดคล้อง โดยอธิบายได้ดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง และปัจจัยด้านความต้องการของสังคมไทย

สำหรับปัจจัยด้านความต้องการของสังคมไทยได้รับอิทธิพลจากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงทั้ง 8 ด้านด้วยกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 อิทธิพลและผลจากสภาพความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไวกายนอกรัฐ

สภาพความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไวกายนอกรัฐที่มีมากขึ้นเนื่องจากประเทศมีความสามารถในการป้องกันตน และไม่มีการรุกรานกันระหว่างรัฐ ประกอบกับมีความพยายามในการสร้างความเข้าใจอันดีในภูมิภาค และมีความร่วมมือกันในการจัดระเบียบตามแนวชายแดน รวมทั้งมีภัยคุกคามในลักษณะความพยายามเข้าครอบงำทางเศรษฐกิจจากภายนอกภูมิภาค ได้ส่งผลให้ความต้องการของสังคมเปลี่ยนแปลงไปโดยให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของชาติในด้านเศรษฐกิจเป็นลำดับแรก มีวิสัยทัศน์ของประเทศมุ่งเน้นที่การสร้างความเข้มแข็งและความสามารถในการแข่งขันในทางเศรษฐกิจแทนการใช้กำลัง พร้อมกับมีความ

ปรารถนาจากประชาชนที่ต้องการความเป็นอยู่ที่ดี มีโอกาส พ้นจากความยากจน และมีระบบเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

2.1.2 อิทธิพลและผลจากสภาพความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไวกายในรัฐ

สภาพสังคมในด้านความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไวกายในรัฐที่ลดลง เนื่องจากภายในรัฐยังขาดความแน่นแฟ้น มีการแบ่งแยกเป็นกลุ่มผลประโยชน์ และมีความแปลกแยกภายในสังคม ประกอบกับปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมที่มีลักษณะซับซ้อนเชื่อมโยงมากขึ้น และมีการปัญหาของชนกลุ่มน้อยและคนต่างด้าวที่ถูกลอบเข้าเมืองหรืออาศัยประเทศไทยเป็นทางผ่านในการกระทำผิด ได้ส่งผลให้ความต้องการของสังคมเปลี่ยนแปลงไป โดยการกำหนดผลประโยชน์ของชาติในลำดับรองลงมาให้ความสำคัญกับการสร้างความสงบเรียบร้อยในสังคม สอดคล้องกับการที่ประชาชนมีความปรารถนาที่ต้องการให้สังคมมีความสงบ มั่นคง และปลอดภัยยิ่งขึ้นด้วย

2.1.3 อิทธิพลและผลจากสภาพความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

สภาพความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมที่ลดลง เนื่องจากมีการเคลื่อนไหวเรียกร้องของผู้ที่ไม่ได้รับความเสมอภาค มีระดับความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินและสวัสดิภาพที่ลดลงอันเป็นผลมาจากการกระทำผิดกฎหมายที่มีความซับซ้อนและรุนแรงขึ้นนั้น ได้ส่งผลให้ความต้องการของสังคมเปลี่ยนแปลงไป โดยวิสัยทัศน์ของประเทศยังได้มุ่งเน้นไปที่การสร้าง ความมั่นคงในชีวิตด้วย สอดคล้องกับการที่ประชาชนมีความปรารถนาให้สังคมมีความสงบเป็นระเบียบเรียบร้อยและปลอดภัยยิ่งขึ้นด้วย

2.1.4 อิทธิพลและผลจากสภาพสิทธิเสรีภาพ และความเป็นธรรมภายในสังคม

สภาพสิทธิเสรีภาพที่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากประชาชนเริ่มมีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่นั้น ส่งผลให้ ความเป็นประชาธิปไตยในลักษณะของการมีส่วนร่วมได้รับการพัฒนา มากขึ้น ประชาชนมีค่านิยมที่เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วม ยึดหลักเหตุผลคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน พร้อมกับมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศที่เน้นให้ประชาชนมีคุณธรรมและรู้จักการเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน สอดคล้องกับการที่ประชาชนมีความปรารถนาให้สังคมมีความเท่าเทียมกันในสิทธิและเสรีภาพ

แต่ในสภาพความเป็นธรรมที่ลดลงอันเนื่องมาจากมีการกระทำที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพเหยื่อที่เป็นผู้อ่อนแอ หรือด้อยโอกาสซึ่งมีความซับซ้อนขึ้น ประกอบกับความเสมอภาคและความยุติธรรมที่ประชาชนได้รับยังเหลื่อมล้ำ ผู้ด้อยโอกาสยังเป็นผู้เสียเปรียบ ผู้มีอำนาจและทรัพยากรยังเป็นผู้ได้เปรียบนั้น ได้ส่งผลต่อความต้องการของสังคมเช่นกัน โดยการกำหนดผลประโยชน์ของชาติในลำดับรองลงมาให้ความสำคัญกับการสร้างดุลยภาพในสังคม

ประชาชนมีค่านิยมที่พยายามแก้ปัญหาต่อกันด้วยสันติวิธี พร้อมกับมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศที่เน้นให้ประชาชนมีความเอื้ออาทร สามานฉันท์ เป็นสังคมที่เข้มแข็ง มีความเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับการที่ประชาชนมีความปรารถนาให้สังคมมีความยุติธรรม

2.1.5 อิทธิพลและผลจากสภาพบทบาทของรัฐในด้านการต่างประเทศ

สภาพบทบาทของรัฐในด้านการต่างประเทศที่มีความก้าวหน้า เนื่องจากความสัมพันธ์และบทบาทที่ประเทศไทยมีต่อประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มประเทศในภูมิภาค รวมทั้งในเวทีสากลระดับโลกมีความเข้มแข็ง และพัฒนาจนมีบทบาทนำ มีอำนาจในการต่อรอง โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ ได้ส่งผลกระทบต่อความต้องการของสังคมเปลี่ยนแปลงไปโดยกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อรัฐกระทบต่อรัฐรุนแรงมากขึ้น มีการให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของชาติในด้านเศรษฐกิจเป็นลำดับแรก มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศมุ่งเน้นที่การพึ่งตนเองเพื่อเป็นที่ยอมรับจากเวทีโลก และเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ

2.1.6 อิทธิพลและผลจากสภาพเศรษฐกิจการคลังของประเทศ

สภาพเศรษฐกิจการคลังของประเทศที่ค่อนข้างมีฐานะดีขึ้น เนื่องจากการมีสถานะทางการเงิน การคลังที่เข้มแข็ง มั่นคง มีการจัดทำงบประมาณแบบสมดุล โดยมีระบบการจัดทำที่บูรณาการเน้นผลลัพธ์ รวมทั้งมีการบริหารหนี้สาธารณะที่ดี และแปรรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อลดภาระของกลไกรัฐ ได้ส่งผลให้ความต้องการของสังคมเปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ การให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของชาติในด้านเศรษฐกิจระดับรากหญ้าเป็นลำดับแรก มีวิสัยทัศน์ของประเทศมุ่งเน้นที่การสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ พร้อมกับความปรารถนาจากประชาชนที่ต้องการความเป็นอยู่ที่ดี พ้นจากความยากจน และมีระบบเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

2.1.7 อิทธิพลและผลจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาค และท้องถิ่น

สภาพของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาคและท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเมืองหลวงจะได้รับการจัดการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ระเบียบเมือง อาชีวอนามัย การใช้พื้นที่ และการลดความแออัด ในขณะที่พื้นที่เมืองในต่างจังหวัดเริ่มมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจไปพร้อมกับชนบท แต่ยังคงขาดการวางแผนและระบบรองรับการเติบโตและประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ได้ส่งผลกระทบต่อความต้องการของสังคมไทยในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์มุ่งให้สังคมไทยมีความเข้มแข็ง เป็นสังคมคุณภาพ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับความปรารถนาของประชาชนที่ต้องการให้ตนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.1.8 อิทธิพลและผลจากสภาพความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐ

สภาพความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐที่เปลี่ยนแปลงในด้านความพยายามในการจัดการบริหารในเชิงบูรณาการให้ระบบราชการมีความสามารถ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ยิ่งขึ้นนั้น ได้ส่งผลโดยตรงต่อความต้องการสังคมไทย ในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์มุ่งให้กลไกรัฐมีประสิทธิภาพ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี และผลประโยชน์ของประชาชน รวมทั้งความคาดหวังในด้านปัญหาสำคัญที่รัฐต้องมีบทบาทแก้ไขนั้น ยังมีความสอดคล้องกับความปรารถนาของประชาชนในชาติด้วย

ส่วนการมองภาพของกลไกภาครัฐในด้านอำนาจหน้าที่ซึ่งยังคงมีการตั้งและรักษาอำนาจสำคัญไว้ และด้านคุณธรรมจริยธรรมในภาครัฐที่ยังคงมีความไม่ชัดเจน โดยยังมีการทุจริตในโครงสร้างส่วนบน ได้ส่งผลโดยตรงต่อความต้องการของสังคมในด้านค่านิยมของประชาชนให้ตื่นตัวในการสร้างความโปร่งใส ในขณะที่บางส่วนยังคงยึดถือค่านิยมแบบอำนาจนิยมอยู่

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง และปัจจัยด้านประสิทธิภาพ

สำหรับปัจจัยด้านประสิทธิภาพได้รับอิทธิพลจากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงรวม 2 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 อิทธิพลและผลจากสภาพเศรษฐกิจการคลังของประเทศ

สภาพเศรษฐกิจการคลังของประเทศที่ค่อนข้างมีฐานะดีขึ้น เนื่องจากการมีสถานะทางการเงิน การคลังที่เข้มแข็ง มั่นคง มีการจัดทำงบประมาณแบบสมดุล โดยมีระบบการจัดทำที่บูรณาการเน้นผลลัพธ์ รวมทั้งมีการบริหารหนี้สาธารณะที่ดี และแปรรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อลดภาระของกลไกของรัฐ แต่ยังคงขาดทรัพยากรเนื่องจากยังมีปัญหาการออมและการระดมทุน ได้ส่งผลให้ปัจจัยประสิทธิภาพมีความสำคัญขึ้น โดยมีการลดต้นทุน ลดความซ้ำซ้อนของงาน และใช้ทรัพยากรของรัฐอย่างคุ้มค่า พร้อมทั้งมีการวัดผลงานตามเป้าหมายและกำหนดเวลาในลักษณะของการจัดทำข้อตกลงในการจัดทำบริการสาธารณะ กำหนดมาตรฐานเวลาการดำเนินงาน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ อีกทั้งยังมีการผูกขาดและเพิ่มบทบาทภาคเอกชนด้วยการที่รัฐลดภารกิจที่ไม่ใช่ภารกิจที่สำคัญลง ปรับบทบาทเป็นกำกับดูแล ส่งเสริม อำนวยความสะดวก และแปรรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อเพิ่มบทบาทภาคเอกชน

2.2.2 อิทธิพลและผลจากสภาพความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐ

สภาพความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐที่เปลี่ยนแปลงในด้านความพยายามในการจัดการบริหารในเชิงบูรณาการให้ระบบราชการมีความสามารถ โปร่งใส และตรวจสอบได้

ยิ่งขึ้น รวมทั้งมีความคาดหวังให้มีการแก้ปัญหาการเสริมสร้างระบบบริหารให้สามารถตอบสนองความต้องการความเป็นอยู่ของประชาชนนั้น ได้ส่งผลโดยตรงต่อปัจจัยประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถและคุณภาพของระบบกลไกรัฐให้มีการดำเนินภารกิจที่เน้นกระบวนการ มีการยกระดับความสามารถและมาตรฐานของระบบ ด้วยการยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี และมีการกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่วัดผลได้ในทุกระดับ รวมทั้งการพัฒนาวิธีการทำงานที่เน้นการนำวิธีการของภาคเอกชนและเทคโนโลยีมาใช้ในการลดขั้นตอน มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นประชาชนด้วยการเอาใจใส่ต่อการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน วัดผลความพึงพอใจเพื่อนำมาใช้ทบทวนภารกิจและการดำเนินงาน

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง และปัจจัยด้านการกระจายอำนาจ

สำหรับปัจจัยด้านการกระจายอำนาจได้รับอิทธิพลจากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงรวม 4 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 อิทธิพลและผลจากสภาพสิทธิเสรีภาพ และความเป็นธรรมภายในสังคม

สภาพสิทธิเสรีภาพที่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากประชาชนเริ่มมีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ได้ส่งผลสนับสนุนปัจจัยการกระจายอำนาจในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยประชาชนได้มีโอกาสและได้รู้จักเข้าร่วมการดำเนินงานของท้องถิ่น รวมทั้งเรียนรู้การปกครองร่วมกัน

2.3.2 อิทธิพลและผลจากสภาพเศรษฐกิจการคลังของประเทศ

สภาพเศรษฐกิจการคลังของประเทศที่ค่อนข้างมีฐานะดีขึ้น เนื่องจากการมีสถานะทางการเงิน การคลังที่เข้มแข็ง มั่นคงนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้ส่งผลสนับสนุนปัจจัยการกระจายอำนาจในด้านศักยภาพของท้องถิ่น ให้สามารถจัดเก็บรายได้ได้สูงขึ้น

2.3.3 อิทธิพลและผลจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาค และท้องถิ่น

สภาพของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาคและท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงไป โดยพื้นที่เมืองในต่างจังหวัดเริ่มมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจไปพร้อมกับชนบท แต่ยังคงขาดการวางแผนและระบบรองรับการเติบโตและประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ได้ส่งผลต่อปัจจัยการกระจายอำนาจโดยตรง โดยการมอบอำนาจจะมีความจำเป็นยิ่งขึ้น บทบาทหน้าที่และการบริหารราชการส่วนภูมิภาคจะเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบการบริหารแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา แต่อาจยังมีอำนาจจำกัดอยู่บ้าง

การเติบโตทางเศรษฐกิจในบางพื้นที่ และเปลี่ยนแปลงที่ขาดการประสานระหว่างเมืองและชนบท ยังส่งผลให้อาจต้องมีจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นหรือองค์กรพิเศษในการพัฒนาพื้นที่ โดยอาศัยการบริหารงานแบบบูรณาการ รวมทั้งการพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่น โดยลดความหลากหลายของรูปแบบขององค์กรท้องถิ่นขนาดเล็กลง ปรับบทบาทขององค์กรท้องถิ่นขนาดใหญ่ และจัดแบ่งเขตปกครองที่เหมาะสมเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และอาจมีการสร้างระบบความร่วมมือในแบบสหการขึ้นเพื่อให้เกิดการประสานการใช้ทรัพยากรและจัดทำบริการสาธารณะที่มีลักษณะข้ามท้องถิ่น พร้อมทั้งมีการกำกับดูแลเชิงนโยบายในภาพรวมจากส่วนกลางด้วย

2.3.4 อิทธิพลและผลจากสภาพความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐ

สภาพความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐที่เปลี่ยนแปลงในด้านปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข ซึ่งได้แก่ปัญหาด้านความเป็นอยู่นั้น ได้ส่งผลโดยตรงต่อปัจจัยการกระจายอำนาจด้านการกำหนดบทบาทภารกิจของท้องถิ่นซึ่งต้องให้ความสำคัญกับภารกิจด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

พร้อมกันนั้นความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐในด้านการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นนั้น ยังมีความสอดคล้องกับปัจจัยการกระจายอำนาจในด้านความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ของส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่นด้วย โดยสนับสนุนให้เกิดการเคลื่อนย้ายศูนย์อำนาจ ภารกิจและการปฏิบัติไปสู่ภูมิภาคให้เป็นหน่วยงานเชิงปฏิบัติการเชิงพื้นที่ รวมทั้งเพิ่มความพร้อม และความเป็นอิสระของส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายด้วย

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง และปัจจัยด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

สำหรับปัจจัยด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนได้รับอิทธิพลจากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงรวม 4 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อิทธิพลและผลจากสภาพความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

สภาพความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการที่ประชาชนเริ่มมีจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกัน และผู้ที่ไม่ได้รับความเสมอภาคได้ให้ความสนใจเคลื่อนไหวที่จะปกป้องสิทธิ หรือทักท้วง ทวงถามหาความเป็นธรรม ได้ส่งผลต่อปัจจัยประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยทำให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ และเข้าร่วมตัวกันเป็นกลุ่ม องค์กร เพื่อปกป้องสิทธิ และรักษาประโยชน์ของตนรวมทั้งของกลุ่ม

2.4.2 อิทธิพลและผลจากสภาพสิทธิเสรีภาพ และความเป็นธรรมภายในสังคม

สภาพสิทธิเสรีภาพที่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากประชาชนเริ่มมีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ประกอบกับยังคงมีความเหลื่อมล้ำ และความไม่เป็นธรรมในสังคม โดยผู้ด้อยโอกาสหรือผู้อ่อนแอมักถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้มีอำนาจนั้น ได้ส่งผลให้ภาคประชาชนรวมตัวกันเป็นกลุ่มองค์กรที่มีความเข้มแข็งมากขึ้น มีการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มที่คล้ายคลึงกัน ต่อสู้สะท้อนความต้องการ เฝ้าระวังปัญหา รวมทั้งมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจของรัฐ แต่อาจมีความขัดแย้งกัน เนื่องจากกลุ่มยังเป็นการรวมกันขึ้นอย่างมีเงื่อนไขจำกัด ขาดความสำนึกสาธารณะที่แท้จริง และให้ความสำคัญเฉพาะเรื่องของตนเอง

2.4.3 อิทธิพลและผลจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาค และท้องถิ่น

สภาพของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาคและท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเมืองหลวงได้รับการพัฒนาสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ในทิศทางที่ดีขึ้น ในขณะที่พื้นที่เมืองในต่างจังหวัดเริ่มมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจไปพร้อมกับชนบท แต่ยังคงขาดการวางแผนและระบบรองรับการเติบโตและประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ได้ส่งผลต่อภาคประชาชนให้เกิดรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กรชุมชน ซึ่งมีความหลากหลายตามพื้นที่ ประเด็นปัญหา การถือครองทรัพยากรและผลประโยชน์มากขึ้น ชุมชนมีความเข้มแข็งจากการรวมตัวและมีการขยายเครือข่ายตามความเจริญของพื้นที่และปัญหาการใช้ทรัพยากรในพื้นที่

2.4.4 อิทธิพลและผลจากสภาพความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐ

สภาพความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐในด้านความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งยังคงมีการทุจริตปรากฏอยู่ในโครงสร้างส่วนบน ส่งผลโดยตรงต่อภาคประชาสังคมในด้านบทบาทกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ต้องการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง และตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง และปัจจัยด้านกฎหมาย

สำหรับปัจจัยด้านกฎหมายได้รับอิทธิพลจากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงรวม 4 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 อิทธิพลและผลจากสภาพความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไขภายในรัฐ

สภาพสังคมในด้านความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไขภายในรัฐที่ลดลง เนื่องจากภายในรัฐยังขาดความแน่นแฟ้น มีการแบ่งแยกเป็นกลุ่มผลประโยชน์ และมีความแปลกแยกภายในสังคม ประกอบกับปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมที่มีลักษณะซับซ้อนเชื่อมโยง

มากขึ้น และมีการปัญหาของชนกลุ่มน้อยและคนต่างด้าวที่ถูกลอบเข้าเมืองหรืออาศัยประเทศไทยเป็นทางผ่านในการกระทำผิด ได้ส่งผลให้ปัจจัยด้านกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป โดยกฎหมายและความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มข้นและเข้มงวดยิ่งขึ้น

2.5.2 อิทธิพลและผลจากสภาพความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

สภาพความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมที่ลดลง เนื่องจากการเคลื่อนไหวเรียกร้องของผู้ที่ไม่ได้รับความเสมอภาค มีระดับความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินและสวัสดิภาพที่ลดลงอันเป็นผลมาจากการกระทำผิดกฎหมายที่มีความซับซ้อนและรุนแรงขึ้นนั้น ได้ส่งผลให้ปัจจัยด้านกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายจะต้องมีความเข้มงวด และมีการแบ่งแยกกลไกในการใช้กฎหมายให้มีความซับซ้อนตามสภาพปัญหา

2.5.3 อิทธิพลและผลจากสภาพสิทธิเสรีภาพ และความเป็นธรรมภายในสังคม

สภาพสิทธิเสรีภาพที่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากประชาชนเริ่มมีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่นั้น ส่งผลให้ปัจจัยด้านกฎหมายมีความชัดเจน รัดกุม ลดการใช้ดุลพินิจในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ลง รวมทั้งกระบวนการในการร่างกฎหมายจะต้องได้รับการปรับปรุงให้รวดเร็ว มีกลไกถ่วงดุลและตรวจสอบกฎหมายอีกชั้นหนึ่ง มีการยกเลิก แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่ริดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมายด้วย

แต่ในสภาพความเป็นธรรมที่ลดลงอันเนื่องมาจากการกระทำที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพเหยื่อที่เป็นผู้อ่อนแอ หรือด้อยโอกาสซึ่งมีความซับซ้อนขึ้น ประกอบกับความเสมอภาคและความยุติธรรมที่ประชาชนได้รับยังเหลื่อมล้ำ ผู้ด้อยโอกาสยังเป็นผู้เสียเปรียบ ผู้มีอำนาจและทรัพยากรยังเป็นผู้ได้เปรียบนั้น ได้ส่งผลต่อปัจจัยด้านกฎหมายเช่นกัน โดยมีการปรับปรุงกฎหมายให้คุ้มครองผู้ด้อยโอกาส หรือผู้เสียเปรียบ มีกลไกในการสร้างความเสมอภาคและซัดเซยสิทธิ พร้อมทั้งมีการแบ่งแยกกลไกในการใช้กฎหมายเพื่อถ่วงดุล คัดค้านและตรวจสอบการใช้อำนาจกันเองด้วย

2.5.4 อิทธิพลและผลจากสภาพความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐ

สภาพความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐในด้านความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งยังคงมีการทุจริตปรากฏอยู่ในโครงสร้างส่วนบน ส่งผลต่อปัจจัยด้านกฎหมายโดยการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร และการควบคุมการใช้อำนาจทางปกครองจะมีความเข้มข้นยิ่งขึ้น มีการตรวจสอบควบคุมจากทั้งภายในภาครัฐเอง ร่วมด้วยองค์กรอิสระ ประชาชน และสื่อ

หากพิจารณาต่อไปถึงลำดับความสำคัญของแต่ละปัจจัยโดยสังเกตจากจำนวนความสัมพันธ์ระหว่างสภาพสังคมกับปัจจัย ประกอบกับเนื้อหาการวิเคราะห์ทิศทางและอิทธิพลของปัจจัย โดยยึดถึงหลักความสอดคล้องในเชิงเหตุผลกับสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงซ้ำอีกครั้ง จะพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริงในลำดับแรกคือ ปัจจัยด้านความต้องการของสังคมไทย ลำดับรองลงมาคือ ปัจจัยด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ลำดับถัดมาคือ ปัจจัยด้านกฎหมาย ลำดับต่อมาคือ ปัจจัยด้านการกระจายอำนาจ และลำดับสุดท้าย คือ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพ ซึ่งตรงกันกับที่ได้วิเคราะห์ไว้ในบทก่อนหน้า

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและการอธิบายความสัมพันธ์ข้างต้น พบว่า สภาพสังคมด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริงมีความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลกับปัจจัยสำคัญสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริง โดยสภาพสังคมนั้นเป็นเหตุแห่งปัจจัยสำคัญ และยังกำหนดเนื้อหาและน้ำหนักของปัจจัยสำคัญด้วย ซึ่งสามารถนำไปสู่การสรุปสมมติฐานชั่วคราวที่ 1 ได้

จึงกล่าวได้ว่าข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องและเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ นั่นคือ สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง มีความสัมพันธ์ และเป็นตัวกำหนดน้ำหนักความเข้มข้นของปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการบริการสาธารณะตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง

3. การเชื่อมโยง และอธิบายความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างปัจจัยสำคัญ กับเค้าโครงลักษณะ และรูปแบบองค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริง

จากผลการพิสูจน์สมมติฐานชั่วคราวที่ 1 ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างสภาพสังคมและปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริงอย่างชัดเจน ซึ่งในการทำนายลักษณะลักษณะภารกิจและรูปแบบขององค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานนั้นยังจำเป็นต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลโดยตรงที่มีต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานด้วย

ผู้วิจัยได้พยายามแยกแยะองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดเค้าโครงในเบื้องต้นของลักษณะและรูปแบบขององค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริงก่อน โดยพบว่าเค้าโครงในภาพรวมมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ด้วยกัน คือ บทบาท เป้าหมาย ภารกิจ โครงสร้าง และวิธีการในการจัดทำบริการสาธารณะ พร้อมกันนั้นผู้วิจัยได้นำปัจจัยสำคัญแต่ละปัจจัยมาเชื่อมโยงกันในเชิงเหตุผล โดยปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริงกับลักษณะและรูปแบบองค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะ

ปัจจัยสำคัญ	บทบาท	เป้าหมาย	ภารกิจ	โครงสร้าง	วิธีการ
1. ด้านความต้องการของสังคมไทย	-	✓	✓	-	✓
2. ด้านประสิทธิภาพ	✓	-	-	-	✓
3. ด้านการกระจายอำนาจ	-	-	✓	✓	-
4. ด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	✓	-	-	✓	✓
5. ด้านกฎหมาย	-	✓	-	✓	✓

จากตารางพบว่าปัจจัยสำคัญมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อองค์ประกอบเค้าโครงในการจัดทำบริการสาธารณะในด้านบทบาท เป้าหมาย ภารกิจ โครงสร้าง และวิธีการ ซึ่งสามารถอธิบายผลของความสัมพันธ์ได้ดังนี้

3.1 บทบาทในการจัดทำบริการสาธารณะของประเทศไทยตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง

บทบาทในการจัดทำบริการสาธารณะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสำคัญ 2 ด้าน คือ ด้านประสิทธิภาพ และด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ซึ่งปัจจัยสำคัญดังกล่าวได้ส่งผลให้ภาครัฐจะต้องลดบทบาทในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะลง โดยการลดปริมาณและจำนวนภารกิจที่ไม่ใช่ภารกิจหลักของส่วนราชการลง พร้อมทั้งแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้คงเหลือในความดูแลน้อยที่สุด

พร้อมกันนั้น ภาครัฐจะต้องปรับบทบาทจากการเป็นผู้ปฏิบัติ ผู้ควบคุมหรือปกครองไปเป็นผู้กำกับดูแล ส่งเสริม และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรประชาชน หรือชุมชน เข้ามาแสดงบทบาทร่วม หรือบทบาทแทนในการดำเนินกิจการของรัฐ ในลักษณะขององค์กรตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้รับผล เพื่อให้ผลประโยชน์และผลสัมฤทธิ์สนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

3.2 เป้าหมายในการจัดทำบริการสาธารณะของประเทศไทยตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง

เป้าหมายในการจัดทำบริการสาธารณะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสำคัญ 2 ด้าน คือ ด้านความต้องการของสังคม และด้านกฎหมาย ซึ่งปัจจัยสำคัญดังกล่าวได้ส่งผลให้เป้าหมายหลักของรัฐมุ่งเน้นที่การเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจให้มั่นคงมีเสถียรภาพ เข้มแข็ง มีความสามารถในการ

การพึ่งตนเองได้ตั้งแต่ระดับรากหญ้า ซึ่งเป็นรากฐานของพัฒนาทางเศรษฐกิจที่นำไปสู่ศักยภาพในการแข่งขัน ต่อรอง และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ส่วนเป้าหมายในระดับรองลงมา คือ การสร้างคุณภาพและความสงบเรียบร้อยในสังคม ให้สังคมเป็นสังคมที่มีความเท่าเทียม อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ เอื้ออาทร และเป็นสังคมที่พึงรั้งพร้อมด้วยความยุติธรรม

3.3 การกึ่งในการจัดทำบริการสาธารณะของประเทศไทยตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง

ภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสำคัญ 2 ด้าน คือ ด้านความต้องการของสังคม และด้านการกระจายอำนาจ ซึ่งปัจจัยสำคัญดังกล่าว ได้ส่งผลให้ภารกิจรองกลายเป็นภารกิจนำ และภารกิจพื้นฐานเป็นภารกิจตาม กล่าวคือ ภารกิจลำดับรองของรัฐจะมีความสำคัญมากขึ้น ได้แก่ ภารกิจในด้านสังคม คือ การสร้างความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งภารกิจทางด้านเศรษฐกิจ คือ การขจัดปัญหาความยากจนเพื่อการกินดีอยู่ดีของประชาชน และการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

ส่วนภารกิจพื้นฐานนั้นมีความสำคัญเป็นลำดับถัดมาจากภารกิจรอง ซึ่งภารกิจพื้นฐานที่สำคัญได้แก่ การเสริมสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในสิทธิเสรีภาพเพื่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม การพิทักษ์ และอำนวยให้เกิดความสงบ เป็นระเบียบเรียบร้อย และมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งการพัฒนาระบบการจัดทำบริการสาธารณะที่มีสมรรถนะโดยยึดหลักการการบริหารจัดการที่ดี

หากพิจารณาภารกิจตามการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พบว่า ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคยังคงต้องรับผิดชอบและดำเนินภารกิจพื้นฐานรวมทั้งภารกิจลำดับรองในด้านเศรษฐกิจในภาพรวมต่อไป โดยส่วนกลางควรดำเนินภารกิจในเชิงนโยบายหรือยุทธศาสตร์ การให้การสนับสนุน และประเมินผลสัมฤทธิ์ ส่วนภูมิภาคเป็นหน่วยปฏิบัติการตามภารกิจในเชิงพื้นที่ สำหรับส่วนท้องถิ่นนั้นมีภารกิจที่สำคัญคือการสร้างเสริมความเป็นอยู่ที่ดี การพัฒนาคุณภาพชีวิต การกินดีอยู่ดีซึ่งถือเป็นรากฐานความเข้มแข็งของพื้นที่หรือชุมชน

3.4 โครงสร้างในการจัดทำบริการสาธารณะของประเทศไทยตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง

โครงสร้างในการจัดทำบริการสาธารณะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านการกระจายอำนาจ ด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน รวมทั้งด้านกฎหมาย ซึ่งปัจจัยสำคัญดังกล่าว ได้ส่งผลให้องค์ประกอบหรือกลไกในการจัดทำบริการสาธารณะจะต้องลดความซ้ำซ้อนลง แต่อาจมีการแบ่งแยกโครงสร้างหน้าที่ในการใช้อำนาจให้มีความซับซ้อนเพื่อส่งเสริม และถ่วงดุล ตรวจสอบการดำเนินภารกิจที่เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นกระบวนการ

สำหรับการพิจารณาถึงโครงสร้างตามการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พบว่า กลไกในส่วนกลางที่รับผิดชอบภารกิจลำดับรองมีแนวโน้มจะเปลี่ยนแปลงไปตามเป้าหมายและภารกิจที่มีความสำคัญมากขึ้น ส่วนกลไกส่วนกลางที่รับผิดชอบภารกิจพื้นฐาน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับภารกิจในเชิงยุทธศาสตร์ ภารกิจในด้านการอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปโดยมีการจัดกลไกให้อยู่ในกลุ่มภารกิจที่มีความสอดคล้องกันในเชิงกระบวนการยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างเป็นเอกภาพ

ส่วนกลไกส่วนกลางที่รับผิดชอบภารกิจอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวถึงรวมทั้งส่วนภูมิภาค มีแนวโน้มที่โครงสร้างจะเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างน้อยหรืออาจไม่เปลี่ยนแปลงไปเลย แต่อาจเปลี่ยนแปลงในด้านอำนาจหน้าที่ และวิธีการทำงานแทน

สำหรับส่วนท้องถิ่นนั้นมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างค่อนข้างมาก แต่โครงสร้างดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำเนินการกิจการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน มิได้รองรับกับการดำเนินการกิจพื้นฐาน โดยอาจมีการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษเพื่อการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ รวมทั้งมีการพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก และระบบเครือข่ายความร่วมมือในการจัดทำบริการสาธารณะ ให้เกิดความพร้อม ความเข้มแข็ง และความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

นอกจากนี้อาจมีการนำกลไกภาคประชาชน หรือประชาสังคมเข้าร่วมดำเนินการ ฝ้าระวัง ควบคุม และตรวจสอบการดำเนินการกิจของรัฐในทุกระดับด้วย อาจกล่าวได้ว่ากลไกภาคประชาชนจะเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินการกิจของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ หรือผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่

3.5 วิธีการในการจัดทำบริการสาธารณะของประเทศไทยตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง

วิธีการในการจัดทำบริการสาธารณะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านความต้องการของสังคม ด้านประสิทธิภาพ ด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และด้านกฎหมาย ซึ่งปัจจัยสำคัญดังกล่าวได้ส่งผลให้การดำเนินการกิจขององค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะนั้นจะต้องยึดหลักเหตุผล ความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี โดยอาศัยกฎหมายที่มีความชัดเจนและสมเหตุสมผลเป็นเครื่องมือในการบังคับหรือดำเนินการตามภารกิจเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรม

สำหรับวิธีการปฏิบัตินั้นจะต้องเน้นที่การสร้างความสามารถให้กับกลไกของรัฐโดยเน้นการเชื่อมโยงหรือบูรณาการการบริหารงานให้มีลักษณะเป็นกระบวนการ นำวิธีคิดและการ

จัดการแบบเอกชนมาใช้ โดยการลดขั้นตอน กระจายอำนาจการตัดสินใจ พร้อมทั้งมีระบบควบคุมและยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานให้มีความเป็นสากล

นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความคุ้มค่า การใช้ต้นทุนและทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยอาศัยการประเมินจากผลงาน ผลสัมฤทธิ์ ความพึงพอใจ และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ตามตัวชี้วัดที่วัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

พร้อมกันนั้นยังต้องอาศัยกลไกและการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน องค์กร และเครือข่ายประชาสังคมในกระบวนการดำเนินการทั้งในด้านการกำหนดความต้องการ การให้ความคิดเห็น การตัดสินใจ การคัดค้านทุกช่วง การสะท้อนความพึงพอใจ การร่วมดำเนินการ การเฝ้าระวัง การตรวจสอบ และประเมินผล

จากการอธิบายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญทั้ง 5 ปัจจัยนั้น มีอิทธิพลต่อลักษณะเนื้อหาบริการสาธารณะและรูปแบบองค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของประเทศไทยด้วย ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ถือเป็นข้อค้นพบเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การทำนาย และประกอบการสร้างข้อสรุปในการพิสูจน์สมมติฐานสุดท้ายต่อไป

4. การทำนายลักษณะภารกิจและรูปแบบขององค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริง และการพิสูจน์สมมติฐานชั่วคราวที่ 2

ในการทำนายลักษณะภารกิจและรูปแบบขององค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานนั้น ผู้วิจัยจะอาศัยข้อค้นพบเบื้องต้นจากเค้าโครงการจัดทำบริการสาธารณะซึ่งเป็นผลจากอิทธิพลของปัจจัยสำคัญมาใช้เป็นข้อมูลสำคัญ เพื่อดำเนินการกำหนดภารกิจและจัดรูปแบบองค์กร โดยผู้วิจัยได้กำหนดการพิสูจน์ผลการทำนายเป็นสมมติฐานชั่วคราวดังนี้

สมมติฐานชั่วคราวที่ 2 ปัจจัยสำคัญทั้ง 5 ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านปรัชญาสังคม ปัจจัยด้านประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านกระจายอำนาจ ปัจจัยด้านประชาสังคม และปัจจัยด้านกฎหมาย เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อบริการสาธารณะ สามารถนำมาทำนายและสังเคราะห์ตัวแบบลักษณะบริการสาธารณะและรูปแบบขององค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของประเทศไทยตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงได้

4.1 ลักษณะภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของประเทศไทย

ในขั้นต้นผู้วิจัยได้นำเค้าโครงการจัดทำบริการสาธารณะในด้านบทบาท เป้าหมาย และภารกิจมาพิจารณา เพื่อกำหนดลักษณะภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่น่าจะเป็นจริง

ผลจากการวิเคราะห์ตามประเด็นข้างต้น พบว่า การที่เป้าหมายของรัฐมุ่งเน้นที่การเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ เข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้ ควบคู่ไปกับการสร้างคุณภาพ ความเป็นธรรม และความสงบเรียบร้อยในสังคม นั้นส่งผลให้ภารกิจพื้นฐานของรัฐที่ต้องให้ความสำคัญเพิ่มขึ้น คือ ภารกิจในเชิงยุทธศาสตร์ ภารกิจด้านการสร้างความเสมอภาคในสิทธิ เสรีภาพ ชำรงรักษาความยุติธรรม และการอำนวยความสะดวกให้เกิดความสงบ ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม รวมทั้งภารกิจในการพัฒนาระบบการจัดทำบริการสาธารณะที่มีสมรรถนะ โดยยึดหลักการการบริหารจัดการที่ดี

เมื่อนำเป้าหมายและภารกิจข้างต้นมาวิเคราะห์ประกอบกับการจัดลำดับภารกิจจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐาน พร้อมทั้งพิจารณาย้อนกลับไปสภาพสังคม และอิทธิพลของปัจจัยที่น่าจะเป็นจริง พบว่าสามารถนำกรอบภารกิจพื้นฐานที่ได้กำหนดขอบเขตไว้จำนวน 8 ภารกิจนั้น มาจัดลำดับความสำคัญของภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของประเทศไทยที่น่าจะเป็นจริงใหม่อีกครั้ง ได้ผลดังนี้

ภารกิจที่ 1 การนำเสนอนโยบาย แผนและยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศ

ภารกิจที่ 2 การบริหารกระบวนการยุติธรรม การอำนวยความสะดวกยุติธรรมและธำรงความเป็นธรรมในสังคม

ภารกิจที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาการปกครองในระดับรากหญ้าที่มาจากประชาชนในท้องถิ่น

ภารกิจที่ 4 การสร้างระเบียบของสังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นภายในรัฐ

ภารกิจที่ 5 การอำนวยความสะดวกและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน

ภารกิจที่ 6 การดำเนินกิจการเกี่ยวกับทรัพย์สิน หนี้สิน รายได้ รายจ่าย และบริหารการเงินการคลังของประเทศ

ภารกิจที่ 7 การสร้างความสัมพันธ์และเจริญพันธไมตรีกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

ภารกิจที่ 8 การปกป้องความมั่นคงปลอดภัยแห่งชาติให้พ้นจากการรุกรานและการพิทักษ์อธิปไตยของรัฐ

จากการจัดลำดับความสำคัญของภารกิจข้างต้น ถือเป็นข้อค้นพบที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของไทยซึ่งมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับทั้งสภาพสังคมและปัจจัยที่น่าจะเป็นจริง

ในชั้นถัดมาผู้วิจัยได้นำผลการจัดลำดับความสำคัญของภารกิจมาพิจารณาประกอบกับเค้าโครงในการจัดทำบริการสาธารณะในทุกประเด็น เพื่อกำหนดลักษณะการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบองค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นไปได้และสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่น่าจะเป็นจริง

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลไกส่วนกลางที่รับผิดชอบภารกิจพื้นฐาน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับภารกิจในเชิงยุทธศาสตร์ ภารกิจในด้านการอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงโดยมีการกลุ่มภารกิจให้มีความสอดคล้องกันในเชิงกระบวนการและมีเอกภาพ ส่วนกลไกส่วนกลางที่รับผิดชอบภารกิจอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวถึงรวมทั้งส่วนภูมิภาคมีแนวโน้มที่โครงสร้างจะเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างน้อยหรืออาจไม่เปลี่ยนแปลงไปเลย แต่อาจเปลี่ยนแปลงในด้านอำนาจหน้าที่ และวิธีการทำงานแทน

สำหรับส่วนท้องถิ่นนั้นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างค่อนข้างมาก แต่โครงสร้างดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำเนินการกิจการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน มิได้รองรับกับการดำเนินการกิจพื้นฐาน

นอกจากนี้การดำเนินการกิจการของกลไกที่จัดทำบริการสาธารณะนั้นจะต้องยึดหลักเหตุผล ความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี โดยอาศัยกฎหมายที่มีความชัดเจนและสมเหตุสมผลเป็นเครื่องมือสำคัญ เพื่อให้การดำเนินการตามภารกิจเกิดความเสมอภาคและเป็นธรรมด้วย

จากผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้นำกลไกของรัฐที่เกี่ยวข้องกับภารกิจพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม และส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวงอีกจำนวน 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานอัยการสูงสุด รวมทั้งจังหวัด และ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มาพิจารณาถึงแนวโน้มความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลง และสามารถแยกแยะคัดกรองหน่วยงานเพื่อที่จำเป็นต้องทำการทำนายได้

หน่วยงานที่ไม่น่าจะมีการเปลี่ยนแปลง หรือมีการเปลี่ยนแปลงในด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับภารกิจพื้นฐาน ได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะวิธีการทำงาน แต่ไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบขององค์กรไป

ส่วนหน่วยงานหรือกลไกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม และส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวงอีกจำนวน 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำหน่วยงานเหล่านี้ไปทำนาย และกำหนดรูปแบบขององค์กรใหม่ต่อไป

เมื่อพิจารณาการเลือกหรือคัดกรองหน่วยงานเพื่อนำไปสู่การทำนายข้างต้น จะพบว่า มีหน่วยงานข้างต้นมีความสอดคล้องกับลำดับภารกิจพื้นฐานที่มีความสำคัญเปลี่ยนแปลงไป และหากย้อนกลับไปพิจารณาถึงสภาพสังคมและปัจจัยสำคัญ ก็ยังพบอีกว่าหน่วยงานที่คัดกรองไว้นี้เป็นหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องและตอบสนองโดยตรงต่อกับลักษณะอิทธิพลของสภาพสังคม และปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริงด้วย

ดังนั้นรูปแบบขององค์กรจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่สมควรปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม และปัจจัยที่น่าจะเป็นจริง นั้นมีอยู่ด้วยกัน 3 กระทรวง คือ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงมหาดไทย พร้อมกับส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวงอีกจำนวน 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานอัยการสูงสุด โดยมีรายละเอียดดังปรากฏในหัวข้อถัดไป

4.2 สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักนายกรัฐมนตรีถือเป็นหน่วยงานกลางที่มีบทบาทเป็นศูนย์บัญชาการกลางในการบริหารราชการของนายกรัฐมนตรี และมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับภารกิจพื้นฐานด้านการนำเสนอนโยบาย แผนและยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งจากการวิเคราะห์ถึงสภาพสังคมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะที่น่าจะเป็นจริงในอนาคต พบว่าสำนักนายกรัฐมนตรีน่าจะมีการกิจและรูปแบบขององค์กร ดังนี้

4.2.1 วิสัยทัศน์และภารกิจของสำนักนายกรัฐมนตรี

วิสัยทัศน์ของสำนักนายกรัฐมนตรี คือ การเป็นศูนย์กลางการบัญชาการที่บูรณาการ การบริหารราชการแผ่นดินเพื่อสร้างความมั่นคงและสันติสุขของชาติให้ยั่งยืนโดยยึดหลักการ บริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ และการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ พร้อมทั้งเป็นกลไกหลักในการ นำเสนอ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานการพัฒนาประเทศที่ประสานการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรมนุษย์ และงบประมาณของรัฐอย่างคุ้มค่า และตอบสนองความต้องการของประชาชน จากวิสัยทัศน์ดังกล่าวสามารถนำมากำหนดเป็นภารกิจได้ดังนี้

4.2.1.1 การปฏิบัติราชการและบริหารงานทั่วไปของนายกรัฐมนตรีและ คณะรัฐมนตรี

4.2.1.2 การกำหนดกรอบและทิศทางด้านกำลังคน การจัดระบบการบริหารงาน บุคคลให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาบุคลากรของรัฐให้มีสมรรถนะ

4.2.1.3 กำหนดมาตรฐานการดำเนินงาน การติดตาม และประเมินผลการดำเนิน ภารกิจของรัฐให้เกิดผลสัมฤทธิ์

4.2.1.4 การจัดทำร่างกฎหมายที่สร้างความเป็นธรรม การดูแลงานและ ประสานงานด้านกฎหมาย การพัฒนาหลักกฎหมายและหลักเกณฑ์ปฏิบัติราชการ

4.2.1.5 การสอดส่อง เฝ้าระวัง กำหนดทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์การ ประสานประโยชน์ด้านความมั่นคงของชาติ

4.2.1.6 การเสนอแนะกรอบแนวคิดการพัฒนา และนำเสนอ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงานและงบประมาณในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เน้นบูรณาการและการมี ส่วนร่วม

4.2.2 รูปแบบองค์กรของสำนักนายกรัฐมนตรี

จากวิสัยทัศน์และภารกิจข้างต้นของสำนักนายกรัฐมนตรี สามารถจัดแยกแยะเป็น กลุ่มงาน และกลุ่มที่ภารกิจมีความเกี่ยวข้องกันคล้ายคลึงกันตามความเหมาะสม รวมทั้งสามารถ จัดรูปแบบขององค์กรที่น่าจะเป็นจริงได้ดังปรากฏในภาพที่ 9.1 โดยมีส่วนราชการและ รายละเอียด ดังนี้

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางและ อำนวยการราชการทั่วไปของนายกรัฐมนตรีและสำนักนายกรัฐมนตรี ประสานงาน การตรวจ ราชการ การติดตาม การกำกับ เร่งรัด และประเมินผลการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการใน สำนักนายกรัฐมนตรี และภารกิจพิเศษที่ได้มีการมอบหมายให้หน่วยงานใดในสังกัดสำนัก นายกรัฐมนตรีรับผิดชอบ

4.2.2.1 ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีภารกิจเกี่ยวกับการประสานงานทางการเมือง การปฏิบัติงานเลขานุการและพิธีการ การให้ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาในเชิงนโยบาย และเชิงวิชาการ การเป็นศูนย์ประสานการบริหารราชการของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และข้าราชการการเมืองที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดตาม การรายงานผล การเผยแพร่นโยบาย และผลงานของรัฐบาล พร้อมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีภารกิจเกี่ยวกับราชการของคณะรัฐมนตรี ประสานราชการกับรัฐสภาในการเสนอและพิจารณาร่างกฎหมาย ประสานราชการกับส่วนราชการในพระองค์ การประสานราชการกับส่วนราชการ องค์กรของรัฐ และหน่วยงานอื่นในการบริหารราชการแผ่นดิน การจัดการและพัฒนาระบบการออกกฎระเบียบที่อยู่ในอำนาจ รวมทั้งประสานการปฏิบัติงานตามนโยบายและมติคณะรัฐมนตรี โดยยึดหลักประสิทธิภาพ การบริหารจัดการที่ดี และมุ่งผลสัมฤทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีภารกิจเกี่ยวกับการพิจารณา จัดทำ และนำเสนอร่างกฎหมาย ปรับปรุงแก้ไขและยกเลิกกฎหมายที่มีข้อขัดข้องโดยยึดหลักความเป็นธรรม ให้ความเห็นและคำปรึกษาทางกฎหมาย การดูแลงานและประสานงานด้านกฎหมาย การวิจัยปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย การพัฒนาหลักกฎหมาย หลักเกณฑ์ปฏิบัติราชการตลอดจนบุคลากรและนักกฎหมายของรัฐ การพัฒนาศูนย์ข้อมูลที่เน้นความเชี่ยวชาญทางกฎหมาย และประสานงานในกระบวนการบัญญัติกฎหมาย

4.2.2.2 กลุ่มภารกิจด้านการอำนวยความสะดวก

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการเป็นศูนย์กลางสารสนเทศด้านการข่าวกรอง โดยการสร้างความร่วมมือด้านการข่าวกรองจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ พัฒนาบุคลากร วิธีการ ฐานข้อมูล และระบบ การจัดการด้านการข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ รวบรวม วิเคราะห์และผลิตข่าวกรอง ดำเนินการในการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยฝ่ายพลเรือน และความลับของทางราชการ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสวัสดิภาพแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคงและสันติวิธี เสนอความเห็นเพื่อการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานด้านความมั่นคงแห่งชาติ การประสานการปฏิบัติตามนโยบายและยุทธศาสตร์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับหน่วยงานอื่น ศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม และประเมินสภาพการเปลี่ยนแปลงทางด้านความมั่นคงทั้งในปัจจุบันและอนาคต พร้อมทั้งจัดเตรียมความพร้อม มาตรการและแนวทางปฏิบัติเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติและประชาชน

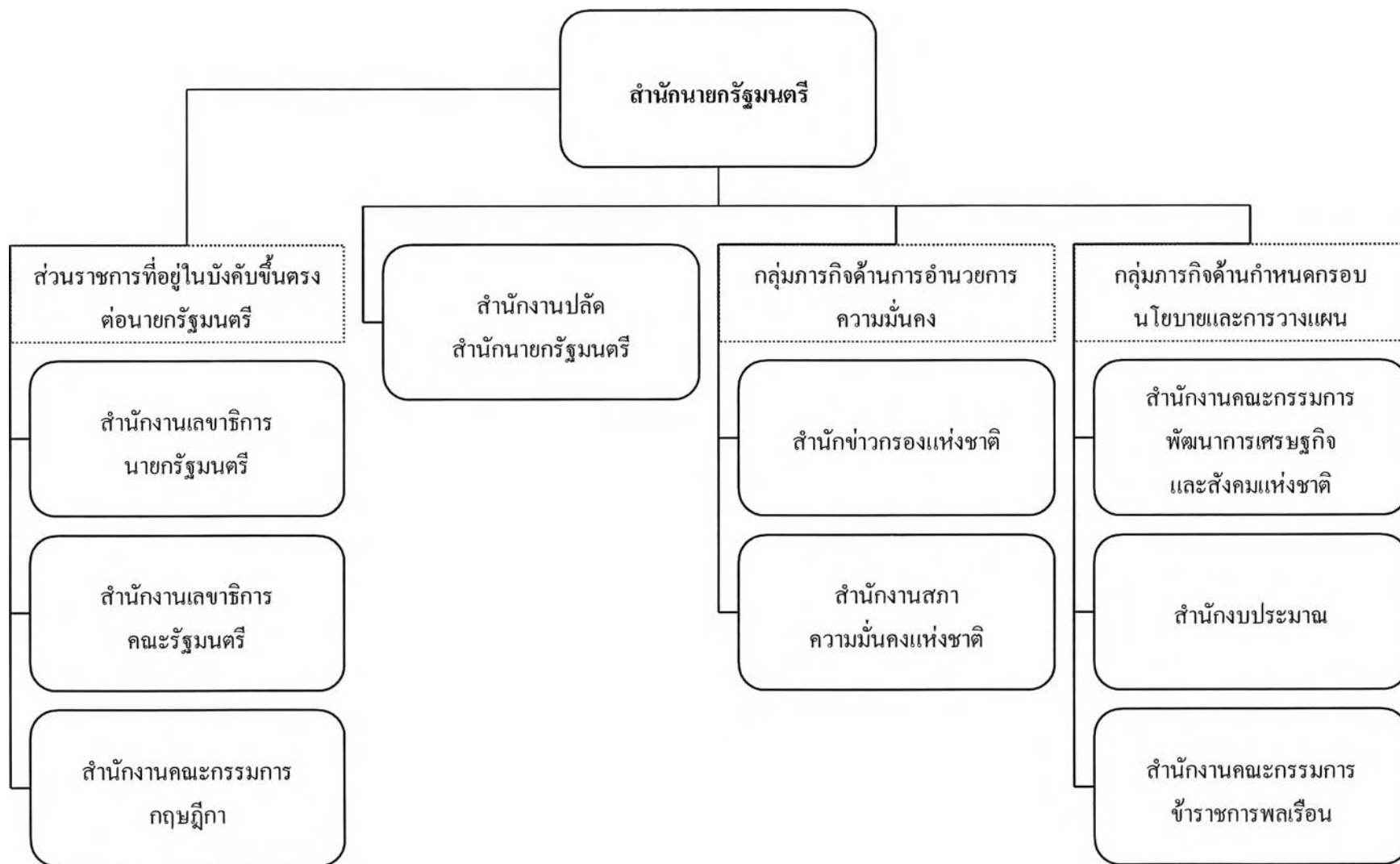
4.2.2.3 กลุ่มภารกิจด้านกำหนดกรอบนโยบายและการวางแผน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการเป็นองค์กรกลางทางด้านวิชาการและการชี้้นำการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยการศึกษา และวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจสังคม ทรัพยากร และสภาพภาพของรัฐ นำเสนอ และจัดทำกรอบ ทิศทาง ยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน พิจารณาแผนงานและโครงการพัฒนาของหน่วยงานของรัฐ โดยเน้นประสิทธิภาพ ติดตามและประเมินผลพร้อมทั้งให้คำแนะนำในการเร่งรัด ปรับปรุงแผนงานและโครงการพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์

สำนักงานประมาณ มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะแนวทางการจัดสรรและจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องตามแนวนโยบายของรัฐ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน วิเคราะห์แผนงบประมาณ จัดสรรงบประมาณและจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ติดตามผล ให้คำปรึกษา และความเห็นด้านงบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน มีภารกิจเกี่ยวกับการเป็นองค์กรกลางในการบริหารงานบุคคล การเสนอแนะและให้คำปรึกษาในด้านกรอบ ทิศทางและนโยบาย การบริหารงานบุคคล การวิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาระบบฐานข้อมูล แผนกำลังคน และระบบการบริหารงานบุคคล การดำเนินการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของรัฐให้มีประสิทธิภาพ กำหนดมาตรฐานการดำเนินงาน และประเมินผลการบริหารงานของส่วนราชการ โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

สำหรับกรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยซึ่งตามโครงสร้างปัจจุบันอยู่ในสังกัดของสำนักนายกรัฐมนตรี จากการวิเคราะห์พบว่าภารกิจไม่น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐาน จึงน่าจะโอนย้ายไปอยู่ในสังกัดอื่น โดยกรมประชาสัมพันธ์ และองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย น่าจะนำไปสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่วนสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคน่าจะอยู่ในสังกัดกระทรวงพาณิชย์

ภาพที่ 9.1 แสดงรูปแบบองค์กรที่น่าจะเป็นจริงของสำนักนายกรัฐมนตรี

4.3 กระทรวงยุติธรรม

กระทรวงยุติธรรมถือได้ว่าเป็นกลไกที่เห็นหัวใจหลักในการพิทักษ์และเสริมสร้างสิทธิเสรีภาพของประชาชนในสังคม และมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับภารกิจพื้นฐานด้านการบริหารกระบวนการยุติธรรม การอำนวยความสะดวกยุติธรรมและธำรงความเป็นธรรม รวมทั้งและการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม ซึ่งจากการวิเคราะห์ถึงสภาพสังคมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะที่น่าเป็นจริงในอนาคต พบว่ากระทรวงยุติธรรมน่าจะมีภารกิจและรูปแบบองค์กร ดังนี้

4.3.1 วิสัยทัศน์และภารกิจของกระทรวงยุติธรรม

วิสัยทัศน์ของกระทรวงยุติธรรม คือ การเป็นหน่วยงานหลักและศูนย์กลางในการบริหารกระบวนการยุติธรรมที่มีเอกภาพ และยึดหลักการมีส่วนร่วมจากประชาสังคม โดยแสดงบทบาทการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคมโดยยึดหลักนิติธรรม รวมทั้งเฝ้าระวัง การป้องกันปราบปราม และควบคุมการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายด้วยความเข้มงวดและโปร่งใส แก้ไข ฟื้นฟู ควบคุมและติดตามผู้กระทำผิดให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ ค้ำครองสิทธิ ปกป้องเสรีภาพ และรักษาประโยชน์ของประชาชนให้เกิดความเป็นธรรม พัฒนากระบวนการยุติธรรม กระบวนการยุติธรรมทางเลือก และกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลง จากวิสัยทัศน์ดังกล่าวสามารถนำมากำหนดเป็นภารกิจได้ดังนี้

4.3.1.1 การกำหนดกรอบ ทิศทางกระบวนการยุติธรรม และนำเสนอแผนแม่บทนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทางการบริหารและพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่มีเอกภาพ

4.3.1.2 การพิสูจน์การกระทำผิด การป้องกันปราบปรามการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย การรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยด้วยความเป็นธรรมตามกฎหมาย

4.3.1.3 การเฝ้าระวัง ควบคุม และปราบปรามการกระทำผิดที่เป็นอาชญากรรมร้ายแรง ซึ่งมีความซับซ้อน มีลักษณะพิเศษ หรือมีผลกระทบต่อความสูญเสียผลประโยชน์ของรัฐ

4.3.1.4 การส่งเสริมและจัดระบบคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การปกป้องและเยียวยาให้ความช่วยเหลือผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการยุติธรรม

4.3.1.5 การบริหาร และพัฒนาระบบการบังคับคดีทางแพ่ง เพื่อการฟื้นฟูลูกหนี้ และชดเชยความเสียหายให้แก่เจ้าหนี้ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นธรรม

4.3.1.6 การบริหารงานทัณฑ์ปฏิบัติ และพัฒนาระบบการแก้ไขและบำบัดผู้กระทำผิด สงเคราะห์และพัฒนาผู้กระทำผิดให้สามารถกลับไปดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ

4.3.1.7 การติดตาม สอดส่อง และฟื้นฟูความประพฤติของผู้กระทำผิดโดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากชุมชนและประชาสังคม

4.3.2 รูปแบบองค์กรของกระทรวงยุติธรรม

จากการพิจารณาวิสัยทัศน์และภารกิจของกระทรวงยุติธรรมข้างต้น สามารถวิเคราะห์แยกแยะและนำมาจัดกลุ่มภารกิจให้มีความสอดคล้องในเชิงหน้าที่และกระบวนการได้ใหม่ รวมทั้งสามารถกำหนดรูปแบบขององค์กรที่น่าจะเป็นจริงได้โดยนำหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องและอยู่ในกระบวนการยุติธรรมมาจัดไว้ด้วยกันตามความเหมาะสม ดังปรากฏในภาพที่ 9.2 ซึ่งส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมมีดังนี้

สำนักงานรัฐมนตรี มีภารกิจเกี่ยวกับราชการสนับสนุนการทำงานของรัฐมนตรีในเชิงวิชาการ และบริหารงานทั่วไป โดยวิเคราะห์ กลั่นกรองข้อมูลและเสนอความเห็นประกอบการวินิจฉัยสั่งการ รวมทั้งการติดตาม ประสานงานทางการเมือง และการบริหารนโยบาย

สำนักงานปลัดกระทรวง มีภารกิจเกี่ยวกับการสนับสนุนการบริหารและปฏิบัติราชการของกระทรวงและหน่วยงานในสังกัด พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารจัดการและเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากร ระบบงาน เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร กฎหมายและกำลังคน ประสานการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ รวมทั้งกำกับดูแล ติดตาม เร่งรัด ประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตามนโยบาย

สำนักงานกิจการยุติธรรม มีภารกิจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ศึกษา วิจัยด้านกฎหมาย นโยบาย ยุทธศาสตร์ และระบบงานยุติธรรม นำเสนอข้อมูลและประสานการจัดทำแผนแม่บทและยุทธศาสตร์ด้านกระบวนการยุติธรรมที่มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรม พัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสนับสนุน พัฒนาความพร้อมและประสานการดำเนินงานตามแผนแม่บทและแผนยุทธศาสตร์ด้านกระบวนการยุติธรรมอย่างมีเอกภาพ

4.3.2.1 กลุ่มภารกิจด้านการพิทักษ์และอำนวยความยุติธรรม

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ มีภารกิจเกี่ยวกับการสนับสนุนการสืบค้นข้อเท็จจริงในกระบวนการยุติธรรม โดยการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์ด้วยความโปร่งใส กำหนดหลักเกณฑ์และกำกับมาตรฐาน จรรยาบรรณในการปฏิบัติงานที่เป็นสากล สนับสนุนและพัฒนาความพร้อมทั้งในเชิงวิชาการและการปฏิบัติงานให้มีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งให้บริการ ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการพิทักษ์ความสงบสุขของประชาชนด้วยความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ โดยการสอดส่อง สืบสวนสอบสวนการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการกระทำผิด การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม การรักษาความสงบและความมั่นคงภายใน ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร เครือข่ายอื่นๆ มีความพร้อมและเข้าร่วมในการเฝ้าระวัง สอดส่อง และป้องกันการกระทำผิด ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาตินี้อาจอยู่ในการกำกับดูแลโดยตรงจากรัฐมนตรี

สำนักงานอัยการสูงสุด มีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่ง ศึกษาวิจัย และพัฒนากฎหมายที่อยู่ในอำนาจ พัฒนาบุคลากรและความพร้อมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ให้คำปรึกษาและความเห็นด้านกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งเผยแพร่ความรู้และให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดนี้อาจอยู่ในการกำกับดูแลโดยตรงจากรัฐมนตรี

4.3.2.2 กลุ่มภารกิจด้านการสอดส่องและเพิ่มพูนความยุติธรรม

กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีภารกิจเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน ปราบปรามการกระทำผิดและควบคุมอาชญากรรมที่มีลักษณะพิเศษ ร้ายแรง และซับซ้อนซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง ความปลอดภัยและผลประโยชน์ของรัฐ เพิ่มสมรรถนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีพิเศษ รวมทั้งสนับสนุนให้มีระบบการป้องกันและเฝ้าระวังคดีพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีภารกิจเกี่ยวกับการติดตาม ประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดและการป้องกัน ให้ข้อเสนอแนะด้านนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกัน ปราบปราม และการประสานความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกประเทศ อำนวยความสะดวก ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เป็นไปตามนโยบาย สนับสนุนด้านการจัดการ วิชาการ ข้อมูล ทรัพยากร และการพัฒนากฎหมายให้มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนี้อาจอยู่ในการกำกับดูแลโดยตรงจากรัฐมนตรี

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีภารกิจเกี่ยวกับการนำเสนอ นโยบาย มาตรฐาน และแนวทางป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตรวจสอบรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ตรวจสอบรายงานการทำธุรกรรมทางการเงิน และทรัพย์สิน รวบรวมหลักฐานและระบุผู้กระทำผิด เพื่อดำเนินคดี ดำเนินการยึดทรัพย์และอายัดทรัพย์ พัฒนาระบบและความร่วมมือในการป้องกันและเฝ้าระวังการฟอกเงิน ซึ่งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนี้อาจอยู่ในการกำกับดูแลโดยตรงจากรัฐมนตรี

4.3.2.3 กลุ่มภารกิจด้านการคุ้มครองและเสริมสร้างคุณธรรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีภารกิจเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิและส่งเสริมเสรีภาพของประชาชน โดยการพัฒนากระบวนการบริหารการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน พัฒนากลไกระงับข้อพิพาทสันติวิธี ดำเนินการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ประสานงานภายในภาครัฐและสร้างความร่วมมือจากองค์กรภายนอก เพื่อพัฒนาระบบและการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ เยียวยาเหยื่อ ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ได้รับความเป็นธรรม

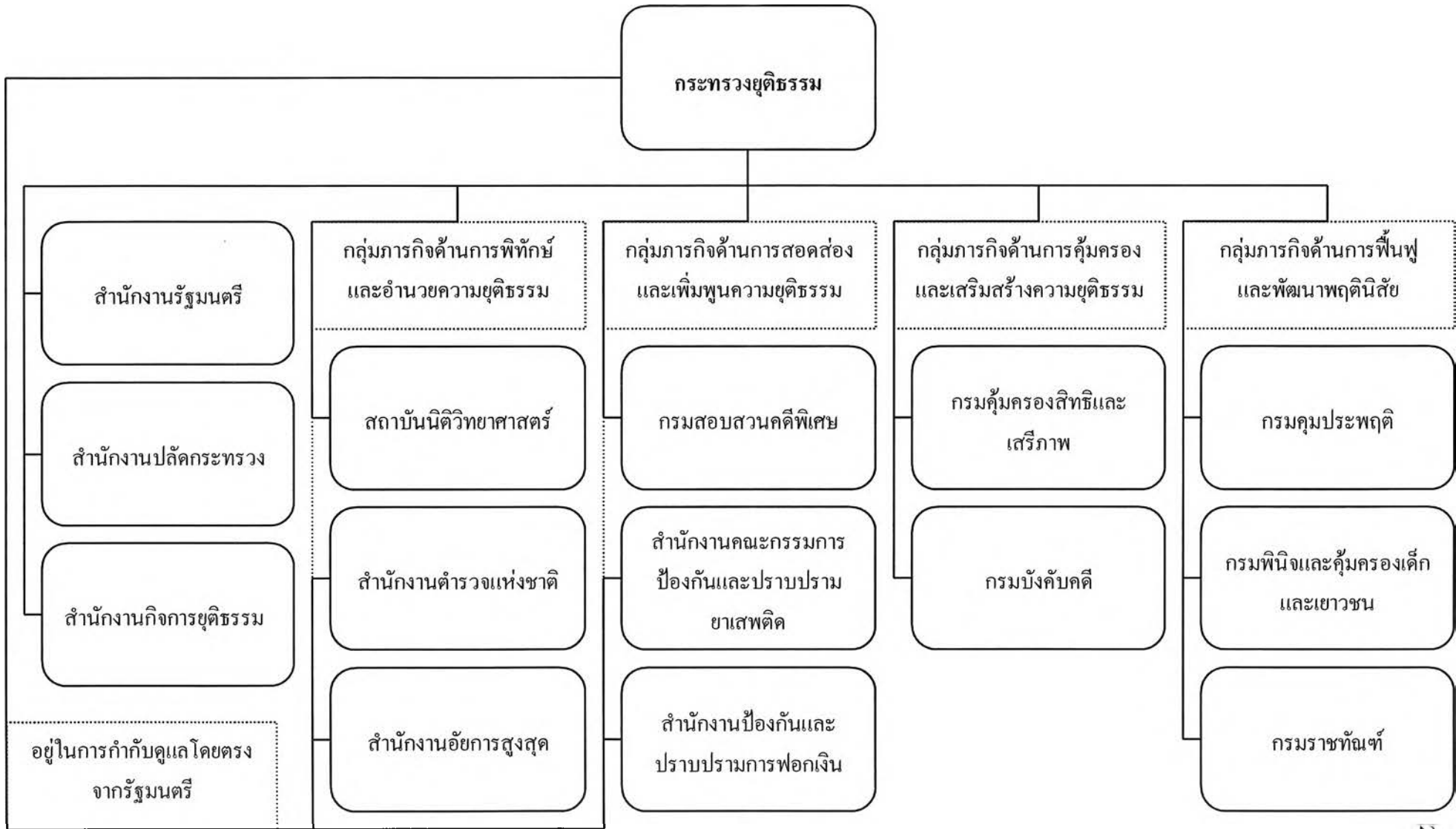
กรมบังคับคดี มีภารกิจเกี่ยวกับการบังคับคดีเพ่ง คดีล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล ตรวจสอบสิทธิทางบัญชีของผู้มีส่วนได้เสียในคดี ดำเนินการยึดอายัด ประเมินราคา และจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินในคดี กำกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เพื่อชดเชยความเสียหายให้แก่เจ้าหนี้ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นธรรม

4.3.2.4 กลุ่มภารกิจด้านการฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัย

กรมคุมประพฤติ มีภารกิจเกี่ยวกับควบคุม ปรับแก้ และฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้อย่างปกติสุข โดยการสอดส่อง สืบเสาะประวัติผู้กระทำผิดเพื่อประกอบการพิจารณาคดีของศาล พิสูจน์ ควบคุมและแก้ไขความประพฤติของผู้กระทำผิด การบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับรักษา การพัฒนาระบบติดตามและเครือข่ายความร่วมมือภาคประชาสังคม รวมทั้งประสานการมีส่วนร่วมจากชุมชนให้มีส่วนในกระบวนการคุมประพฤติ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินการด้านคดีความที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำผิด การพินิจ บำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเพื่อนำกลับคืนสู่ครอบครัว พิตักษ์ และคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้ได้รับการสงเคราะห์ การศึกษา การฝึกอาชีพ และเป็นที่ยอมรับของสังคม การพัฒนา กฎหมาย เครือข่ายความร่วมมือ ระบบการพินิจและการพิทักษ์คุ้มครองเด็กและเยาวชนบนหลักการของกระบวนการยุติธรรมทางเลือก และกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

กรมราชทัณฑ์ มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดแนวทาง และพัฒนาวิธีทัณฑ์ปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพการเปลี่ยนแปลงตามหลักอาชญาวิทยา และทัณฑ์วิทยา ดำเนินการทัณฑ์ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายกำหนด ควบคุม แก้ไข ฟื้นฟูพฤตินิสัยผู้ต้องโทษเพื่อให้กลับตัวและไม่กระทำความผิดซ้ำ สงเคราะห์และพัฒนาผู้ต้องโทษให้มีทักษะการดำรงตนและประกอบอาชีพเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม

ภาพที่ 9.2 แสดงรูปแบบองค์กรที่น่าจะเป็นจริงของกระทรวงยุติธรรม

4.4 กระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยนั้นเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการบำบัดทุกข์และบำรุงสุขของประชาชน และมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับภารกิจพื้นฐานด้านการอำนวยความสะดวก การส่งเสริมและพัฒนาการปกครองในระดับรากหญ้าที่มาจากประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งจากการวิเคราะห์ถึงสภาพสังคมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะที่น่าเป็นจริงในอนาคต พบว่ากระทรวงมหาดไทยน่าจะมีการกิจและรูปแบบองค์กร ดังนี้

4.4.1 วิสัยทัศน์และภารกิจของกระทรวงมหาดไทย

วิสัยทัศน์ของกระทรวงมหาดไทย คือ การเป็นหน่วยงานหลักและรากฐานในการสร้างความสงบเรียบร้อยของสังคม รวมทั้งการรักษาความมั่นคงภายใน เพื่อให้บังเกิดความสันติสงบสุขแก่สังคม พร้อมทั้งบูรณาการบริหารเชิงพื้นที่ จัดการในการจัดสรรการใช้ประโยชน์จากที่ดิน เฝ้าระวัง ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยเพื่อให้เกิดสภาพเมืองและชนบทที่น่าอยู่ อำนวยความสะดวกและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ และเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนอย่างแท้จริงยั่งยืน โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี และการกระจายอำนาจ จากวิสัยทัศน์ดังกล่าวสามารถนำมากำหนดเป็นภารกิจได้ดังนี้

4.4.1.1 การรักษาความสงบเรียบร้อย และความสร้างความเป็นระเบียบให้เกิดขึ้นกับประชาชนในสังคม ด้วยความเป็นธรรม

4.4.1.2 การป้องกัน รักษาความมั่นคง และปลอดภัยภายในเพื่อให้เกิดความสงบสุขอย่างยั่งยืน

4.4.1.3 การบูรณาการ และพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารการปกครองท้องที่โดยเน้นประโยชน์สุขของประชาชน

4.4.1.4 การบริหาร และพัฒนาระบบงานทะเบียนราษฎร พัฒนาและจัดการฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรให้เป็นฐานข้อมูลกลาง เพื่อให้บริการสืบค้นได้อย่างกว้างขวาง

4.4.1.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมและมีความสามารถรองรับการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจ

4.4.1.6 การบริหารงานที่ดิน การจัดการคุ้มครองการถือครองสิทธิในที่ดิน และการจัดสรรที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4.1.7 การพัฒนาเมือง พื้นที่ และชนบทโดยการจักระบบผังเมืองที่ดี และจักระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีคุณภาพ ควบคุมการออกแบบและการก่อสร้างให้เป็นไปตามมาตรฐาน

4.4.1.8 การบริหาร และพัฒนาระบบการป้องกันสาธารณภัย จักระบบบรรเทาและฟื้นฟูหลังการเกิดสาธารณภัย ที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4.4.2 รูปแบบองค์กรของกระทรวงมหาดไทย

จากการกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจของกระทรวงยุติธรรมข้างต้น สามารถนำมาวิเคราะห์แยกแยะและจักระบบภารกิจให้มีความสัมพันธ์ในเชิงหน้าที่ รวมทั้งสามารถกำหนดรูปแบบขององค์กรที่น่าจะเป็นจริงได้โดยนำหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวเนื่องและเป็นประเภทที่คล้ายกัน มาจัดไว้ด้วยกัน ดังปรากฏในภาพที่ 9.4 ซึ่งส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยมีดังนี้

สำนักงานรัฐมนตรี มีภารกิจเกี่ยวกับราชการสนับสนุนการทำงานของรัฐมนตรีในเชิงวิชาการ และบริหารงานทั่วไป โดยวิเคราะห์ กลั่นกรองข้อมูลและเสนอความเห็นประกอบการวินิจฉัยสั่งการ รวมทั้งการติดตาม ประสานงานทางการเมือง และการบริหารนโยบาย

สำนักงานปลัดกระทรวง มีภารกิจเกี่ยวกับการสนับสนุนการบริหารและปฏิบัติราชการของกระทรวงและหน่วยงานในสังกัด พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารจักระบบและเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากร ระบบงาน เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร กฎหมายและกำลังคน ประสานการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ รวมทั้งกำกับดูแล ติดตาม เร่งรัด ประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตามนโยบาย

4.4.2.1 กลุ่มภารกิจด้านการอำนวยการปกครอง

กรมการปกครอง มีภารกิจเกี่ยวกับการสร้างความสงบสุขในสังคม โดยการรักษาความสงบเรียบร้อย การสร้างความสร้างความเป็นระเบียบและความเป็นธรรมให้แก่ประชาชน การป้องกัน รักษาความมั่นคงและความปลอดภัยภายในเกี่ยวกับกิจการชายแดน อาสารักษาดินแดน ควบคุมชนกลุ่มน้อยและผู้อพยพ การบูรณาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารการปกครองท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ รวมทั้งดำเนินการจักระบบและพัฒนาระบบทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีภารกิจเกี่ยวกับการสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นให้สามารถปกครองตนเอง โดยการพัฒนาแบบรูปแบบ กฎหมายและระเบียบในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี

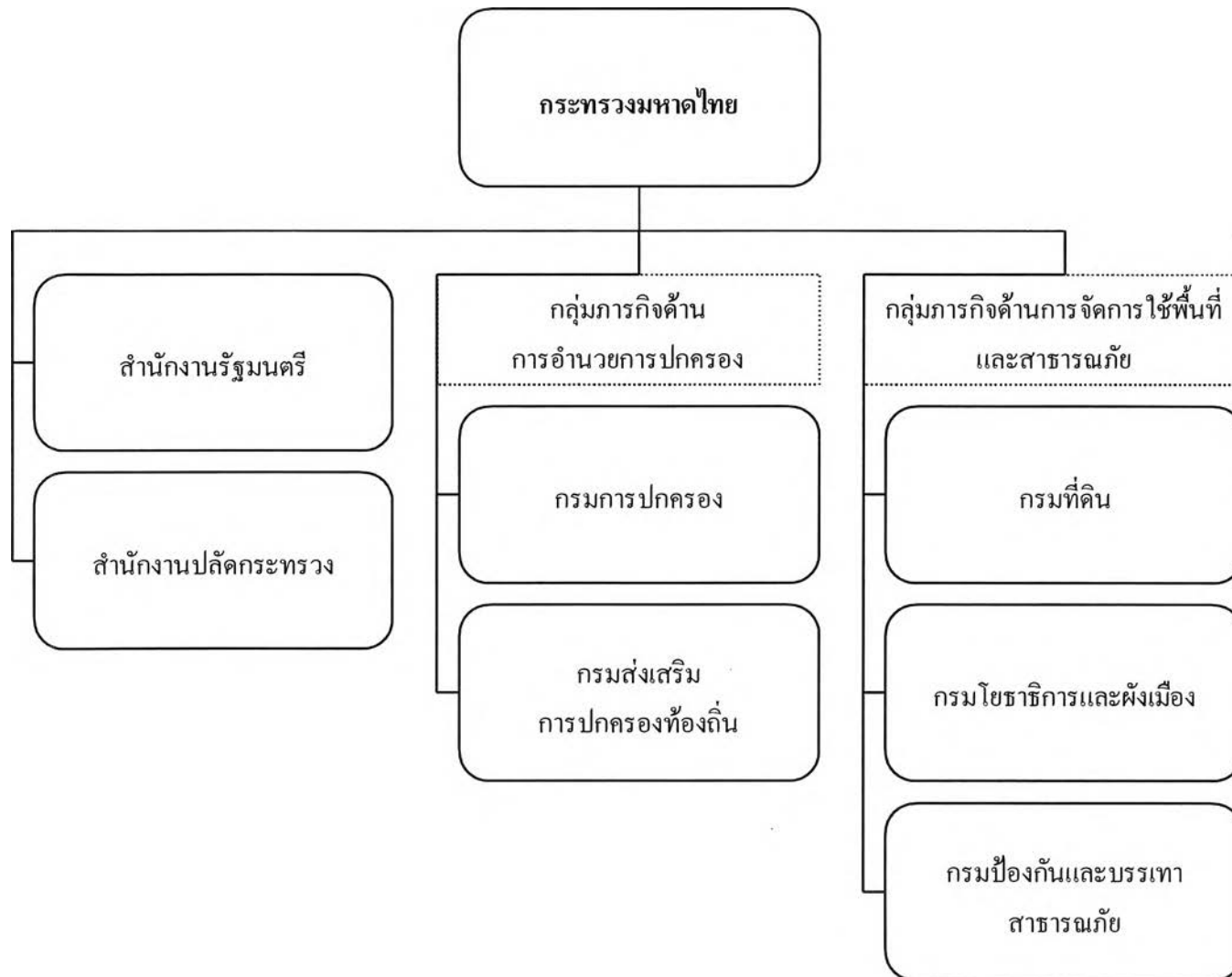
ประสิทธิภาพ ให้คำแนะนำปรึกษา เตรียมความพร้อม และเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนบูรณาการพัฒนาด้านท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการจัดการ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับการกระจายอำนาจและจัดทำบริการสาธารณะ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางสร้างมาตรฐานในการบริหารจัดการ และพัฒนาระบบติดตาม ประเมินผลเพื่อยกระดับคุณภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.4.2.2 กลุ่มภารกิจด้านการจัดการใช้พื้นที่ และสาธารณภัย

กรมที่ดิน มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการ และระบบงานที่ดิน รวมทั้งบริหารจัดการงานที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาาระบบสารสนเทศแผนที่และการรังวัดที่ดิน การออกหนังสือแสดงสิทธิคุ้มครองที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลและของรัฐ ดำเนินงานการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิ จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมอสังหาริมทรัพย์และที่ดิน ควบคุมการจัดสรรที่ดินของเอกชนและการจัดการที่ดินของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

กรมโยธาธิการและผังเมือง มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอให้กำหนดแผนแม่บท และนโยบายการใช้ประโยชน์จากที่ดิน การวางระบบการตั้งถิ่นฐาน และโครงสร้างพื้นฐาน พร้อมทั้งกำกับดูแลการปฏิบัติงานนโยบายเพื่อสร้างคุณภาพการใช้ชีวิตที่ยั่งยืน วิเคราะห์ วางแผน และจัดทำผังเมืองที่ดีมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย การพัฒนาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ การควบคุมการออกแบบและการก่อสร้างอาคาร พัฒนามาตรฐานด้านผังเมือง โยธาธิการ สถาปัตยกรรม และวิศวกรรม พร้อมทั้งควบคุมตรวจสอบให้เกิดความปลอดภัย การให้คำปรึกษาและปฏิบัติงานการออกแบบ ก่อสร้าง บูรณะเมืองและสิ่งก่อสร้างของรัฐ เตรียมความพร้อม สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นในการพัฒนาเมือง พื้นที่ และชนบท

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีภารกิจเกี่ยวกับการวิเคราะห์และจัดทำนโยบาย รวมทั้งแผนแม่บทในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้า ระบบป้องกัน บรรเทาและฟื้นฟูจากสาธารณภัย เตรียมความพร้อมในการป้องกันรับมือ และบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกัน บรรเทาสาธารณภัยเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พร้อมทั้งให้การสนับสนุน ประสานงาน อำนวยความสะดวก และปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือ พื้นฟูประชาชน และบูรณะพื้นที่ที่ประสบภัยด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 9.3 แสดงรูปแบบองค์กรที่น่าจะเป็นจริงของกระทรวงมหาดไทย

สำหรับกรมการพัฒนาชุมชน องค์การตลาด การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาคซึ่งตามโครงสร้างปัจจุบันอยู่ในสังกัดของกระทรวงมหาดไทยนั้น จากการวิเคราะห์พบว่ามีภารกิจมีความสำคัญลดลงและไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐาน จึงน่าจะโอนย้ายไปอยู่ในสังกัดอื่น โดยกรมการพัฒนาชุมชนน่าจะนำไปสังกัดการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ส่วนการไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิกาคนั้นจะได้รับการโอนย้ายไปอยู่ในสังกัดกระทรวงพลังงานในปี พ.ศ.2547 ตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับการประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิกาคนั้นจะได้รับการแปรรูปให้เป็นบริษัทมหาชน พ้นจากการเป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดของกระทรวงมหาดไทย สำหรับองค์การตลาดมีบทบาทในการดำเนินการกิจลดลงและน่าจะหมดความจำเป็น จึงน่าจะยุบเลิกไป

จากข้อค้นพบการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริงกับเค้าโครงการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งนำไปสู่การจัดลำดับความสำคัญของภารกิจ และทำนายรูปแบบองค์กรในการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของประเทศไทย น่าจะเป็นหลักฐานที่เพียงพอและสมเหตุสมผลที่จะสรุปสมมติฐานสุดท้ายได้

โดยกล่าวได้ว่า การอธิบายประกอบกับตัวแบบที่นำเสนอมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ นั่นคือ ปัจจัยสำคัญทั้ง 5 ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านปรัชญาสังคม ปัจจัยด้านประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านการกระจายอำนาจ ปัจจัยด้านประชาสังคม และปัจจัยด้านกฎหมาย เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อบริการสาธารณะ สามารถนำมาทำนายและสังเคราะห์ตัวแบบลักษณะบริการสาธารณะและรูปแบบองค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของประเทศไทยตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงได้